

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

**BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ
STUDIUM**

2011 – 2014

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Zdeněk Stejskal

**Specifický systém a metody profesního vzdělávání
policistů zařazených ve specializaci odstřelovač ČR**

Praha 2014

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Jiřina Hofmanová, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

**BACHELOR COMBINED
STUDIES**

2011 - 2014

BACHELOR THESIS

Zdeněk Stejskal

**Specific system and methods of police officers´
professional training ranked in Sniper of the Czech
Republic specialization**

Prague 2014

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

RNDr. Jiřina Hofmanová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Zdeněk Stejskal

Poděkování

S velikou úctou bych na tomto místě chtěl vyjádřit své poděkování paní RNDr. Jiřině Hofmanové, Ph.D., za odborné vedení mé práce, za její profesionální přístup a vstřícnost, obětavost a moudrost, se kterou se mi po celou dobu věnovala.

Dále bych rád poděkoval všem mým kolegům za jejich ochotu a kolegiální přístup, kterou prokázali spoluprací při tvorbě této bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá pohledem vzdělavatele na problematiku současného specifického vzdělávacího systému a metod profesního vzdělávání policistů ve specializaci odstřelovač a instruktor – odstřelovač. Rozebírá cíle, obsah, formy a metody jejich vzdělávání v souvislosti s personálními činnostmi a skutečnými důvody k účasti na profesním vzdělávání policistů v této specializaci. Teoretické poznatky jsou využity k analýze specifického systému profesního vzdělávání policistů v této specializaci.

Klíčové pojmy

Instrukčně metodické zaměstnání, kurz, cíle vzdělávání, formy vzdělávání, metody vzdělávání, odstřelovač, odstřelovač – instruktor, profesní vzdělávání, profil absolventa, specifický systém, střelecké soutěže, školní vzdělávací program.

Annotation

The bachelor thesis deals with the educator's view on the issue of the current specific educational system and methods of police officers' professional education in specialization of sniper and sniper – instructor. It analyses the goals, current, forms and methods of their education in connection with personal activities and the real reasons for participation in the professional education of police officers in this specialization.

Theoretical findings are used to analyze a specific system of professional education and training of police officers in this specialisation.

Key words

The course, forms of education, goals of education, graduate's profile, methodical workshop, methods of education, professional education, shooting competitions, school educational program, sniper, sniper-instructor, specific system.

OBSAH

ÚVOD	8
1 POLICEJNÍ Odstřelovači v České republice	10
1.1 Historie.....	10
1.2 Zařazení odstřelovačů.....	13
1.3 Zákonné úpravy.....	13
2 PROFIL Odstřelovače	16
2.1 Výběr odstřelovače.....	16
2.2 Úkoly odstřelovačů	18
2.3 Výstroj a výzbroj odstřelovače	19
3 PROFESNÍ Vzdělávání policistů, jeho cíle a metody	22
3.1 Profesionální vzdělávání policistů	22
3.2 Cíle profesionálního vzdělávání odstřelovačů	23
3.3 Metody teoretické a praktické výuky	26
4 SPECIALIZAČNÍ KURZY Odstřelovačů	28
4.1 Kurz pro odstřelovače (základní kvalifikační příprava).....	29
4.2 Specializační kurz pro odbornou přípravu instruktorů - odstřelovačů	32
4.3 Lektor - odstřelovač.....	33
5 JINÉ FORMY PROFESNÍHO Vzdělávání odstřelovačů	35
5.1 Spolupráce s jinými složkami.....	35
5.2 Střelecké soutěže.....	36
5.3 Testy, workshop, IMZ a jiné.....	39
6 CÍLE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ A METODIKA	41
6.1 Výzkumná metoda.....	41
6.2 Cíle a hypotézy výzkumného šetření	43
6.3 Výzkumný vzorek	45
7 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	48
ZÁVĚR	60
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	63
SEZNAM ZKRATEK	64
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	65
SEZNAM PŘÍLOH	66

ÚVOD

Při výběru tématu své bakalářské práce jsem se rozhodl pro oblast, která je mi velice blízká nejen z důvodu vlastního zájmu o tuto problematiku, ale také proto, že jsem součástí tohoto specifického vzdělávacího systému pro přípravu policistů zařazených ve specializaci odstřelovač a odstřelovač - instruktor. Vzhledem k tomu, že se tato problematika týká velmi malého počtu policistů, myslím si, že má práce může být stručným exkurzem do této specializace pro případné uchazeče z řad policistů.

Jako cíl své bakalářské práce jsem si stanovil zmapování nejpřínosnějšího způsobu a formy profesního vzdělávání odstřelovačů, které se v současném systému samotného vzdělávání užívají. Jedná se konkrétně o porovnání oblíbenosti mezi účastí na specializačních kurzech¹, instrukčně metodických zaměstnáních (dále jen IMZ)² a střeleckých soutěžích. Všechny tyto tři způsoby profesního vzdělávání spolu tvoří strukturu vzdělávání odstřelovačů. Odlišný způsob i formu těchto zaměstnání ale spojuje hlavní a společný cíl, kterým je především osvojení dovedností ke zvýšení profesionality těchto specialistů tolik potřebných pro jejich výkon služby.

Druhým cílem této práce je zmapovat názor jednotlivých absolventů již zmíněných forem profesní přípravy a zjistit jejich hlavní důvody k účasti na současném systému profesního vzdělávání. Chtěl bych zjistit, zda povinnost účastnit se na těchto zaměstnáních převládá nad vlastní motivací ke zvýšení osobní profesionality a odbornosti či nikoli.

Součástí dotazníkového šetření je také statistika základních údajů o profilu odstřelovače a odstřelovače – instruktora, jejich profesní zařazení, délka služebního poměru, doba výkonu této specializace a statistika počtu účastí na jednotlivých typech zaměstnání.

Ve svém exkurzu do dané problematiky se některých oblastí mohu dotknout pouze okrajově, neboť ne všechny informace jsou určeny široké veřejnosti a neměly by být publikovány mimo okruh bezpečnostních sborů.

Bakalářská práce také tvoří základní stavební materiál pro vypracování a rozšíření mé případné diplomové práce, kde bych chtěl na základě zjištěných skutečností a vyplývajících závěrů z empirického výzkumu této bakalářské práce navázat na danou problematiku profesního vzdělávání odstřelovačů.

¹ Kurz – organizované profesní vzdělávání s přesně danými pravidly, obsahem a formou, které upravují školní vzdělávací programy.

² IMZ – Instrukčně metodické zaměstnání, které nepodléhá pravidlům školních vzdělávacích programů.

Při vypracování bakalářské práce jsem vycházel ze své osobní zkušenosti s danou problematikou, ale také z konzultací s dalšími policisty, kteří se profesně věnují této oblasti. V nemalé míře jsem čerpal z odborné literatury a také interních aktů řízení (dále jen IAŘ), které tuto problematiku řeší a upravují.

Obrázek 1: Rekognoskace prostředí před plánovanou bezpečnostní akcí.

Zdroj: autor

„Bůh nás stvořil trpělivými a přesnými, abychom jediným výstřelem eliminovali lidské zrůdy na nelidskou vzdálenost“.

(Neznámý autor)

TEORETICKÁ ČÁST

1 POLICEJNÍ Odstřelovači v České republice

Z důvodu celosvětového nárůstu teroristických akcí a násilné kriminality věnují speciální zásahové a protiteroristické jednotky mnoha zemí stále větší pozornost roli odstřelovačů. Tyto specialisty, kteří dokážou přesným a nečekaným výstřelem příznivě ovlivnit a často také rozhodnout i složitou policejní akci, cvičí i Policie České republiky. Odstřelovač je střelec speciálně vycvičený pro precizní a naprosto spolehlivou střelbu, zná a využívá maskování v terénu i budovách, je schopen pozorovat a dále předávat informace.

Musí využít svých dovedností k vyhledávání a zaujetí vhodného stanoviště, vizuálně se přizpůsobit terénu i okolnímu prostředí, dokázat nepřetržitě a dlouhou dobu pozorovat určené cíle a jejich okolí, jeho informace předávané veliteli musí být přesné a výstižné. Nejdůležitějším však zůstává, aby byl, pokud dojde k rozhodnutí ke střelbě, schopen ve vhodný okamžik stisknout spoušť a zneškodnit pachatele, který ohrožuje zdraví a životy rukojmí nebo zasahujících policistů.³

1.1 Historie odstřelovačů

V průběhu celosvětových dějin můžeme nacházet zmínky z různých koutů světa o přesných střelcích, jejich vybavení a úspěších v různých válečných konfliktech, ve kterých se postupně prosazovali a brzy se stávali nepostradatelnou podporou svých armád. V současné době nejsme schopni přesně určit, kdy a u které armády či policejního sboru byli poprvé začleněni policejní či armádní odstřelovači, a proto se stručně podíváme na historii a první zmínky o těchto specialistech v České republice.

Mezi první policejní útvary v České republice, které začaly využívat odstřelovače ve výkonu, patří bezesporu Útvar rychlého nasazení Policie České republiky, kdy 22. prosince 1980 byla rozkazem č. 52 tehdejšího ministra vnitra ČSSR PhDr. Jaromíra Obziny (s platností od 1. ledna 1981) zřízena XIV. Správa Sboru národní bezpečnosti a jí přímo podřízený Útvar zvláštního určení (dále jen ÚZU).

Útvar měl za úkol boj proti mimořádným a zvláštním formám trestné činnosti. Jeho vznik byl těsně spjat s vlnou terorismu, která se tehdy převalila Evropou

³ STEHLÍK, E. A KOLEKTIV. *URNA: 30 let policejní protiteroristické jednotky*. Mohelnice - Praha: V Ráji, 2011. ISBN 978-80-904588-2-6.

a vyvrcholila při Letních olympijských hrách v Mnichově. Tehdy členové palestinské teroristické organizace „Černé září“ unesli a 5. září 1972 zavraždili jedenáct izraelských sportovců.

V reakci na tento zločin začalo mnoho států zřizovat speciální protiteroristické jednotky, a to buď v rámci svých armád, anebo policejních sborů. Ani Československo nezůstalo výjimkou. Již v roce 1977 začaly být na základě nařízení č. 70 Ministerstva vnitra (dále jen MV) budovány tzv. krajské pořádkové jednotky Sboru národní bezpečnosti (dále jen SNB) předurčené k boji jak proti teroristickým, tak i nebezpečným zločineckým skupinám. Každá z těchto jednotek se skládala z 37 vybraných příslušníků SNB, kteří byli výjimeční například svou vynikající fyzickou kondicí, nadprůměrnými výsledky ve střelbě nebo se ve svém volném čase věnovali horolezectví, potápění či kynologii.

Tito příslušníci však nebyli k jednotkám převeleni trvale. I nadále se věnovali svým povinnostem v rámci normálního služebního zařazení a pouze jednou měsíčně byli svoláni na součinnostní nácviky. K jejich soustředění a nasazení mělo dojít teprve v případě nutnosti. Tento systém se však neosvědčil, a proto bylo rozhodnuto přistoupit ke zřízení speciálního protiteroristického útvaru, do kterého byli trvale zařazeni příslušníci z českého a slovenského pohotovostního pluku.

V průběhu fungování Útvaru zvláštního určení se v jeho řadách vystřídalo mnoho příslušníků Hradní stráže nebo pražského a bratislavského pohotovostního pluku či krajských pořádkových jednotek z celé republiky. Teprve v rámci náborové kampaně od 1. září 1981 prošlo přes tělesné testy k Útvaru zvláštního určení necelých šedesát nových příslušníků.

Z počátku útvar nebyl složen pouze z profesionálů, ale působili u něj i vojáci základní služby sloužící u Vojsk Ministerstva vnitra, a to především absolventi lékařských fakult jako doktoři, ale i další vojáci jako řidiči. Jedním z těch, kdo se na vzniku krajských pořádkových jednotek v Hradci Králové, Plzni a Ostravě osobně podíleli, byl pplk. JUDr. Milan Kočí, pozdější náčelník Útvaru zvláštního určení.

Útvar zvláštního určení byl od samého počátku budován jako tzv. federální útvar, což znamenalo, že polovinu z jeho příslušníků museli tvořit Češi a polovinu Slováci, ale navíc i to, že musela být dodržována zásada parity.⁴

Útvar se původně skládal ze šesti zásahových skupin, z nichž každá měla přibližně dvanáct příslušníků. Kromě nich byli do sestavy Útvaru zvláštního určení

⁴ Zásada parity znamená, že pokud byl velitel některé skupiny Čech, jeho zástupce musel být bezpodmínečně Slovák a naopak.

zařazení i specialisté (odstřelovači, potápěči, řidiči, psovodi), kteří v případě nasazení posilovali základní sestavu skupiny.

Také skupina odstřelovačů musela být u Útvaru zvláštního určení vytvořena od základu. Tato profese totiž u Sboru národní bezpečnosti v té době neexistovala a ani Československá lidová armáda na tom nebyla o mnoho lépe. V rámci Útvaru zvláštního určení byli k odstřelovačům přednostně vybíráni ti jeho příslušníci, kteří měli za sebou střelecký výcvik ve Svazarmu, nebo je jednoduše zbraně zajímaly a měli k nim hlubší vztah. Výběr byl skutečně naprosto přirozený, a tak se odstřelovačem stal například i útvarový zbrojář a skladník, který velice rád střílel a účastnil se rovněž střeleckých soutěží.

A nezůstalo jen u něho. Přestože se i v této oblasti začínalo doslova na zelené louce, podařilo se Útvaru zvláštního určení ve velice krátké době vychovat řadu špičkových odstřelovačů. Výzbroj, kterou měli odstřelovači k dispozici, zpočátku nebyla nijak oslnivá, neboť československé odstřelovací pušky vz. 54 konstrukčně vycházeli ze starých pušek Mosin vz. 91/30 ruské provenience. Zásadní přelom nastal až s mnohem modernějšími sovětskými puškami SVD-1, známějšími pod jejich zkráceným názvem „Dragunov“. Všichni odstřelovači měli kromě toho jako svou další zbraň přidělenou i brokovnici, a to buď ruský brokový automat MC 21-12 vz. 79 (zkrácený a opatřený mířidly pro střelbu za ztížených podmínek), nebo brokovou kozlici ZH 302 československé výroby, a byli speciálně vycvičeni k jejich používání.

Obrázek 2: Československá odstřelovací puška vz. 54

Zdroj: autor

Jak jsem již na začátku naznačil, byl to právě současný Útvar rychlého nasazení, který jako první začlenil do svých řad i odstřelovače, kteří v krátké době prokázali, že jsou v takovýchto speciálních zásahových jednotkách nepostradatelní. Během devadesátých let dvacátého století byly zřízeny krajské zásahové jednotky

v podobě, jak je známe dnes, ve kterých se – po vzoru URN – stali součástí týmů i specialisté odstřelovači. Vzhledem k celosvětovým teroristickým útokům na mezinárodních letištích byli následně tito specialisté začleněni rovněž u cizinecké policie na mezinárodních letištích v České republice.⁵

1.2 Zařazení policejních odstřelovačů

V České republice jsou dnes policejní odstřelovači zařazeni na základě služební systemizace upravující počty policistů a jejich náplň činností. Odstřelovači jsou v naší republice zařazeni u každého Krajského ředitelství policie na Zásahových jednotkách (dále jen ZJ), u Inspektorátu cizinecké policie na mezinárodních letištích (dále jen ICP ML). Také u útvarů s celorepublikovou působností, Útvaru rychlého nasazení (dále jen ÚRN), Útvaru ochrany prezidenta republiky (dále jen ÚOP nebo OS), Útvaru pro ochranu ústavních činitelů Ochranné služby (dále jen ÚOÚČ nebo OS).

V současné době se na území České republiky nachází osm zásahových jednotek Policie při Krajském ředitelství v Hlavním městě Praha, Středočeském kraji, Severočeském kraji, Jihočeském kraji, Západočeském kraji, Východočeském kraji, Severomoravském a Jihomoravském kraji. U Služby cizinecké a pohraniční policie jsou odstřelovači zařazeni pouze na mezinárodních letištích: Letiště Václava Havla v Praze, letiště v Karlových Varech, Pardubicích, Brně-Tuřanech a Ostravě-Mošnově.

1.3 Zákonné úpravy

Činnost odstřelovačů a jejich úkoly při plnění služebních povinností upravuje řada zákonů a interních nařízeních. Mezi stěžejní ustanovení upravující činnost policistů zařazených ve specializaci odstřelovač a odstřelovač – instruktor patří Zákon č. 273/2008 Sb., o Polici České Republiky, Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, a předpisy související, Závazný pokyn policejního prezidenta č. 217/2008 o činnosti zásahových jednotek, Závazný pokyn policejního prezidenta č. 4/2009 o provádění služební přípravy příslušníků Policie České republiky, Závazný pokyn policejního prezidenta č. 156/2008 o zabezpečení, přidělování a nošení služebních zbraní, střeliva a munice

⁵ STEHLÍK, E. a kolektiv. *URNA: 30 let policejní protiteroristické jednotky*. Mohelnice - Praha: V Ráji, 2011. ISBN 978-80-904588-2-6.

v Policii České republiky, Rozkaz ředitele služby cizinecké policie č. 1/2013, kterým se stanoví organizace, zajištění, rozsah a provádění služební přípravy u Ředitelství služby cizinecké policie v roce 2013 a testů tělesné zdatnosti uchazečů o přijetí do služebního poměru příslušníka Policie České republiky a příslušníka Policie České republiky pro výkon na služebním místě, na kterém mají být ustanoveni. Mezi ta nejdůležitější zákonná ustanovení patří:

- **Zákon č. 273/ 2008 Sb., o Polici České republiky**

Tento zákon stanovuje podmínky, kdy je policista oprávněn použít služební zbraň, jaké jsou jeho povinnosti v takové situaci, ale současně vymezuje pojem zákroku pod jednotným velením, podle kterého je činnost odstřelovačů prováděna. Mezi stěžejní paragrafy tohoto zákona upravující tyto povinnosti patří:

§ 51

Obecné ustanovení

Policista je oprávněn použít při zákroku donucovací prostředek a zbraň, k jejichž používání byl vycvičen.

§ 56

Použití zbraně

V tomto paragrafu se stanovují podmínky a situace, kdy policista může použít zbraň. Dále upravuje povinnosti policisty před použitím zbraně. V neposlední řadě blíže specifikuje podle této hlavy zákona pojem zbraň.

§ 57

Povinnosti policisty po použití donucovacího prostředku nebo zbraně

Zde jsou stanoveny a upraveny povinnosti policisty po použití donucovacího prostředku nebo zbraně. Především se jedná o poskytnutí první pomoci a zajištění lékařského ošetření zraněné osobě, ale také o provedení neodkladných úkonů pro objasnění oprávněnosti použití zbraně.

§ 59

Zárok pod jednotným velením

Určuje velitele zakročující jednotky odpovědným za použití donucovacího prostředku nebo zbraně a podmínky, které mají být splněny pro dokumentaci takového rozhodnutí.⁶

⁶ Česká republika. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů*. Praha, 2008, č. 273.

- **Závazný pokyn Policejního prezidenta č. 217/2008 Sb. o činnosti zásahových jednotek**

Tento závazný pokyn Policejního prezidenta upravuje činnost zásahových jednotek a jejich úkoly, způsob a právní rámec nasazení zásahové jednotky.

Čl. 11

Odstřelovač

Upravuje specializovanou činnost odstřelovačů především do výčtu jejich znalostí a dovedností, mezi které patří především zvládnutí přesné střelby z přidělené odstřelovací pušky. Dále pak i konkrétní dovednosti práce v terénu, jako například maskování, rekognoskace, dokumentace a předávání aktuálních informací z místa zákroku.⁷

⁷ ZPPP 217/2008, kterým se upravuje činnost zásahových jednotek. In: Č. j. PPR-26974-2/ČJ-2008-99UP. Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky, 2008.

2 PROFIL ODSTŘELOVAČE

Již z výše uvedeného výčtu schopností odstřelovače je zřejmé, že výběru osoby odstřelovače se musí přikládat značný význam a že kritéria jsou velmi náročná. Patří mezi ně vysoká úroveň tělesné zdatnosti a vytrvalosti, psychologické dispozice, psychická odolnost vůči zátěžovým podmínkám, jejich změnám a únavě, dále morální a volní vlastnosti a schopnost dlouhodobé koncentrace pozornosti. Neméně důležité jsou pozorovací schopnosti, nutností je i profesní zájem spolu s motivací a nikoli na posledním místě výborné výsledky ve střelbě.

2.1 Výběr odstřelovače

Proces výběru policejního odstřelovače začíná již na příslušné jednotce, kde je policista služebně zařazen a zároveň díky výcviku a dlouhodobé praxi je seznámen s taktickými variantami týmové činnosti při policejních akcích. Během jeho působení na jednotce je v případě jeho zájmu o tuto specializaci a s ohledem na jeho dosavadní výkony, schopnosti, motivaci a přístup vytipován instruktorem - odstřelovačem pro tuto specializaci a začíná vlastní proces přípravy nového odstřelovače.

Odstřelovači zůstávají začlenění v zášahových skupinách, ale postupně získávají také odbornou specializaci, k níž jsou vybráni. Pod vedením zkušeného instruktora je adept systematicky připravován na specializaci nejprve teoreticky a posléze i prakticky. Budoucí odstřelovač vlastně začíná znovu od začátku. Dostane přidělený veškerý materiál, seznamuje se zbraňovým systémem, municí i základy balistiky. Učí se vyhledávat a zaujímat stanoviště, rekognoskovat terén, seznamuje se s maskováním a s prvky vnitřní, přechodové, vnější a terminální balistiky, kterými jsou například vliv povětrnostních podmínek na zamíření i let střely. Musí znát balistické vlastnosti různých typů střel, cvičí střelbu přes různé typy médií, například na cíl přes sklo, pancíř a podobně. Z každého cvičení si střelec sestavuje podrobný a srozumitelný zápis do svého střeleckého deníku, který mu slouží jako pomůcka. Minimální doba přípravy není nikde specifikována, ale v praxi se tak běžně děje po dobu minimálně půl roku, než je nový odstřelovač připraven a vyslán do specializačního kurzu pro odbornou přípravu odstřelovačů.⁸

⁸ STEHLÍK, E. A KOLEKTIV. *URNA: 30 let policejní protiteroristické jednotky*. Mohelnice - Praha: V Ráji, 2011. ISBN 978-80-904588-2-6.

Nedá se ale říci, že by příprava odstřelovačů mohla být někdy definitivně ukončena. Pokrok v tomto oboru je veliký, a tak je stále co zlepšovat.

Pokud se jedná o osobnostní kritéria při výběru nových příslušníků zásahové jednotky a nových odstřelovačů, jsou stanovena v příloze č. 1 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 217/2008 o činnosti zásahových jednotek.⁹

Základní kritéria osobnostní způsobilosti policistů zařazených do zásahové jednotky:

I. Pozitivní indikace

Kognitivní schopnosti

- dobrá úroveň rozumových schopností
- paměť a úsudek
- pozornost
- schopnost samostatně řešit úkoly
- flexibilita
- schopnost rozboru situace

Morálně charakterové vlastnosti

- psychosociální vyzrálost

Emocionalita

- emocionální stabilita, vyrovnanost
- nízká intenzita prožívání reálných situací
- odolnost vůči zátěži

Osobnost

- psychicky stabilní a integrovaná osobnost
- schopnost sebereflexe, důvěryhodnost
- kontrola vlastního chování, pevná vůle
- přiměřená sebejistota a životní optimismus
- zdravé sebeprosazení
- schopnost adaptace
- zodpovědnost a spolehlivost
- snaha řešit úkoly

⁹ ZPPP 217/2008, kterým se upravuje činnost zásahových jednotek. In: Č. j. PPR-26974-2/ČJ-2008-99UP. Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky, 2008.

Riziko

- zvýšená odolnost vůči rušivým podnětům
- dobrá úroveň aspirace, motivace
- zvýšená hladina anticipace
- ochota přijmout riziko

Komunikační schopnosti

- umění jednat s lidmi
- schopnost získat autoritu a respekt
- rozhodnost, obezřetnost

II. Kontraindikace

Dezorientovaná osobnost, psychická nebo emoční labilita, impulzivita, snížený intelekt, nežádoucí agresivita, výrazný sklon k riziku, výrazný sklon k opatrnosti, nesamostatnost, nerozhodnost, lehkovážnost, tendence spoléhat na náhodu, závislost, intolerance, extremita, psychopatologická symptomatika.¹⁰

Výše uvedená charakteristika je pouhým návodem a výčtem hlavních kritérií, ale rozhoduje také komplexnost vlastností konkrétního uchazeče a jeho kolegalita a schopnost začlenit se ve skupině. Proto jsou ve výběru nepostradatelní instruktoři, protože mají o svých kolezích největší přehled a objektivní názor nezískávají pouze na základě svých dojmů, nýbrž i konzultací se svými kolegy.

2.2 Úkoly odstřelovačů

Hlavní úkoly odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů jsou uvedeny v mnoha zákonných normách, ale vzhledem k jejich povaze a citlivosti jsem vybral jen ty nejpodstatnější a nejdostupnější. Odstřelovači spolu s dalšími členy zásahových jednotek zakročují proti nebezpečným pachatelům trestné činnosti a pachatelům zvláště závažných trestných činů, především při jejich zadržení nebo zatčení.

Mezi další jejich úkoly patří také ochrana nebo obnovení vnitřního pořádku a bezpečnosti na veřejných místech, stejně jako na místech, kde se vykonává vazba nebo trest odnětí svobody. Policisté ze zásahových jednotek mohou být využiti k záchranným a likvidačním pracím v rozsahu, který je limitován technickým vybavením

¹⁰ (Tamtéž)

a jejich vycvičeností, stejně tak i při ochraně zájmových objektů nebo při přepravě nebezpečných látek, věcí a cenností.

V případě bezprostředního ohrožení života či zdraví osob nebo majetku, kdy zákrok nesnese odkladu, provádí zákrok proti teroristům, únoscům osob a dopravních prostředků do doby převzetí jednotného zákroku Útvarem rychlého nasazení.

Vzhledem k tomu, že každá situace, jež vyžaduje nasazení policejního odstřelovače, je jiná, nelze tak paušalizovat činnost těchto specialistů. V následujících kapitolách se pokusím blíže rozvést činnost odstřelovačů nejen při nasazení do zákroků, ale i během výcviku a profesního vzdělávání či střeleckých soutěží.

2.3 Výstroj a výzbroj odstřelovače

V podkapitole o historii odstřelovačů v České republice jsem se již zmínil o vybavení, kterým dříve odstřelovači disponovali, a proto i zde uvedu současné vybavení, které je dnes na velmi dobré úrovni. Výzbroj a výstroj odstřelovačů se dnes odlišuje podle toho, kde je odstřelovač zařazen a jaké úkoly převážně jeho jednotka plní.

Hlavním a nejběžnějším zbraňovým systémem výzbroje v současné době jsou odstřelovací pušky finského výrobce SAKO, a to model SAKO TRG 22 v ráži .308 Win s pevnou nebo sklopnou pažbou (viz. obrázek: 3) a model SAKO TRG 42 v ráži .338 Lapua Mag. s pevnou pažbou.

Obrázek 3: Model SAKO TRG 22

Zdroj: autor

Mezi další zbraně, které odstřelovači používají, patří také odstřelovací puška anglického výrobce ACCURACY International AV v ráži .308 Win opět s pevnou nebo

sklopnou pažbou, ACCURACY International AVM v ráži .50 BMG, odstřelovací puška německého výrobce Sig Sauer model Sig SSG 3000 v ráži .308 Win s pevnou pažbou.

Výběr těchto odstřelovacích pušek a zařazení do výstroje jednotlivých odstřelovačů závisí také na specifických úkolech, které daná jednotka v rámci svých úkolů plní, a proto je pozitivní, že existuje široká nabídka zbraňových systémů i u nás.

Mezi další zbraně podpory se využívají i samonabíjecí či samočinné útočné pušky od německého výrobce Heckler & Koch model 417 v ráži .308 Win a G36 v ráži 5,56 Nato v různých upravených modifikacích. V neposlední řadě samozřejmě nemůžeme nezmínit i záložní krátkou palnou zbraň, a to pistoli rakouského výrobce Glock model 17 a 26 nebo pistoli českého výrobce CZ 75 D Compact. To je co do výčtu zbraní téměř vše, vyjma speciálních zbraní, doplňků a přiděleného specifického střeliva.

Výstroj odstřelovačů je neméně obsáhlá a pestrá. Do základního vybavení každého odstřelovače kromě běžného vybavení příslušníka zásahové či jiné jednotky patří:

- Maskovací oděvy (viz obrázek 4, tzv. hejkal) a prostředky pro maskování
- Maskovací oděvy podle ročního období nebo konkrétního počasí
- Izolační podložka – karimatka
- Batoh a přepravní kufr nebo obal na vybavení a zbraně
- Pozorovací či jiné dalekohledy a dálkoměry pro změření vzdáleností
- Větroměr pro měření rychlosti větru a balistické kalkulátory pro výpočet korekce
- GPS navigace a jiné prostředky pro pohyb v terénu
- Stativ na pozorovací dalekohled nebo střelecký bag pro zvýšení komfortu a stability zbraně na stanovišti
- Deník odstřelovače a psací či záznamové prostředky
- Radiostanice nebo jiné komunikační vybavení
- Technické vybavení pro práci ve výškách a pro slaňování
- V neposlední řadě vybavení pro osobní potřebu nebo poskytnutí první pomoci.

Pokusil jsem se zde uvést alespoň základní výstroj a výzbroj běžně zařazenou do vybavení policejních odstřelovačů v České republice. Samozřejmě jde také o individuální přístup a potřeby každého odstřelovače, protože, co se výstroje týče, je možné si spoustu věcí pořídit nad rámec základního vybavení.

Obrázek 4: Hejkal

Zdroj: Metodika maskování pro odstřelovače.¹¹

¹¹ KRATOCHVÍL, K. a F. NOVÁK. *Metodika maskování pro odstřelovače*. Holešov, listopad 2002.

3 PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ POLICISTŮ, JEHO CÍLE A METODY

Současný systém profesního vzdělávání policistů v maximálně možné míře využívá stávajících subjektů a odborníků v oblasti vzdělávání policistů, a v oblasti finančního zabezpečení respektuje rozpočtové možnosti a pravidla resortu Ministerstva vnitra.¹² Vzdělávání policistů poskytuje záruku odborné kvalifikace policistů pro výkon služby od přijetí do služebního poměru po celou dobu jeho trvání a zajišťuje získávání odborné kvalifikace nezbytné jak pro výkon zastávaných funkcí, tak pro jejich kariérní růst.

3.1 Profesionální vzdělávání policistů

Mezi základní principy systému vzdělávání policistů patří bezesporu rovný přístup do systému pro všechny policisty (v souladu se Zákonem č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů), kdy obsah, formy a metody přípravy vycházejí z objektivizovaných a závazně stanovených požadavků na výkon konkrétních činností stanovených pro zastávanou funkci a ze zásad vzdělávání dospělých.

Celoživotní vzdělávání obsahuje také systém ověřování kvality a efektivity vzdělávacích programů (vnitřní a vnější evaluace), a přenos nejnovějších poznatků z výkonu policejních činností do vzdělávání. Vytvořením podmínek pro vyžadování osobní odpovědnosti policisty za připravenost k výkonu služby, včetně zavedení motivačních prvků, se odráží i v základní filosofii vzdělávání policistů. To je založeno na zákaznickém principu, kdy policejní práce musí být vždy službou občanovi.

Vzdělávání policistů by taktéž mělo být založeno na kompetenčním přístupu policisty, který je osobně odpovědný za svoji odbornou připravenost k výkonu služby a je také vysoce profesionální, kvalifikovaný, motivovaný a disponující vysokým etickým standardem.¹³

Podle Nařízení ministra vnitra č. 37/2013 o vzdělávání v policejních školách a školských zařízeních Ministerstva vnitra a v dalších vzdělávacích zařízeních se upravuje i vyslání ke studiu a přihlášení policisty na konkrétní vzdělávací akci.

¹² LANGER, I. MUDr. Mgr. *Reforma Policie České republiky: Koncepce celoživotního vzdělávání příslušníků Policie České republiky*. Praha, 2008.

¹³ (TAMTÉŽ).

Přihlášení se provádí formou rezervace v EKIS II¹⁴ u konkrétní vzdělávací akce příslušné školy nejpozději 5 týdnů před termínem zahájení studia.¹⁵

3.2 Cíle profesního vzdělávání odstřelovačů

Cílem profesního vzdělávání je teoreticky a prakticky ovládnout základní znalosti a dovednosti nezbytné pro výkon činnosti odstřelovače zařazeného u Policie České republiky.

Týká se to především oblastí:

- právních aspektů
- taktické přípravy
- střelecké přípravy
- komunikace
- psychologických aspektů
- topografie
- maskování
- zdravotnické přípravy
- technických prostředků

Cíle základní kvalifikační přípravy Kurzu odstřelovačů:

- osvojit si a plně aplikovat soustavu odborných znalostí a dovedností potřebných pro používání odstřelovací pušky
- získat teoretický základ a praktické dovednosti v dané problematice
- zvládnout použití odstřelovací pušky v rozsahu tematických celků
- zvládnout taktickou přípravu, která je zaměřená na všeobecné zásady činnosti spojené s funkcí odstřelovače
- osvojit si zásady bezpečné manipulace, nošení a používání služební zbraně a zásady jejího ukládání a zabezpečení proti ztrátám, odcizení a zneužití
- zvládnout právní úpravu související s realizací ostrých střelb, manipulací se služební zbraní a zabezpečením služebních zbraní v rozsahu odpovídajícímu funkčnímu zařazení odstřelovače
- zvládnout zásady maskování odstřelovačů¹⁶

¹⁴ EKIS II. – elektronický informační systém

¹⁵ NMV č. 37/2013: o vzdělávání v policejních školách a školských zařízeních Ministerstva vnitra a v dalších vzdělávacích zařízeních. In: *nařízení*. Ministerstvo vnitra, 8. července 2013, č. 37.

Cíle specializačního kurzu pro přípravu policistů ve specializaci odstřelovač - instruktor

- naučit se aplikovat povinnosti a základní oprávnění policisty, které se vztahují k problematice použití odstřelovací pušky
- zvládnout přesvědčivě a srozumitelně aplikovat výklad
- zvládnout organizaci a pozitivní motivaci malé skupiny
- naučit se plánovat, věcně připravovat, odborně vést a vyhodnocovat výcvik v oblasti střelecké přípravy
- naučit se efektivně aplikovat metody a formy vedení výcviku
- naučit se aplikovat odpovídající didaktické pomůcky a prostředky
- naučit se hodnotit a opravovat nedostatky při nácviku a procvičování s přihlédnutím k individuálním předpokladům a schopnostem jednotlivých policistů
- naučit se manipulovat bezpečně a jistě se služební zbraní a aplikovat tuto dovednost do výcvikového procesu
- naučit se ovládat odstřelovací pušku při ostré střelbě, včetně ostré střelby za specifických podmínek (použití vysílačky, nasvětlení cíle, po zátěži)
- naučit se používat ověřené střelecké pozice pro použití odstřelovací pušky
- naučit se aplikovat a metodicky správně řadit a názorně předvádět průpravná cvičení pro nácvik střelby z odstřelovací pušky
- umět názorně předvádět základní způsoby zajištění vlastní bezpečnosti a zajištění kolegů během úkonu nebo zákroku
- zvládnout vysvětlit zásady pro zajištění vlastní bezpečnosti a bezpečnosti spoluzasahujících kolegů
- umět plánovat zaměstnání
- umět zpracovávat písemnou přípravu
- naučit se poskytovat zpětnou vazbu v průběhu a po skončení výcviku
- umět vysvětlit taktické postupy pro řešení situací, které mohou nastat během vybraných policejních činností
- umět vysvětlit poskytnutí základní první pomoci a její techniku.¹⁷

¹⁶ P-2/0022. *UČEBNÍ OSNOVY: Specializační kurz pro odbornou přípravu odstřelovačů*. Ministerstvo vnitra České republiky. Odbor vzdělávání a správy policejního školství MV, 1. 3. 2001. Dostupné z: Č.j.:VO-78/2001

¹⁷ P2/0200. *VZDĚLÁVACÍ PROGRAM: Specializační kurz pro přípravu policistů ve specializaci instruktor - odstřelovač*. Ministerstvo vnitra: Odbor vzdělávání a správy policejního školství, 1. března 2009. Dostupné z: Č.j.: MV-12568-2/VO-2009

Cíle školních vzdělávacích programů se navzájem prolínají a jejich specifikace se také odráží v konkrétním profilu absolventa vzdělávacích programů profesního vzdělávání policistů.

Profil absolventa vzdělávacího programu závazně stanovuje popis vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, které mají být získány v konkrétním vzdělávacím programu a které jsou nezbytné pro zastávané služební místo nebo vykonávané služební činnosti, a stanovuje i vstupní požadavky na studujícího tohoto vzdělávacího programu.

Profil absolventa je závazným dokumentem pro zpracování vzdělávacího programu. Pro policisty, u kterých ve věcech služebního poměru jedná a rozhoduje jménem státu policejní prezident, jej stanoví Policejní prezidium České republiky. Profil absolventa pro policisty povolane k plnění úkolů ministerstva s výjimkou policistů zařazených v Policejní akademii České republiky v Praze, stanoví Ministerstvo vnitra.

Tabulka 1: Profil absolventa

Pořadové číslo	CÍLE ŠKOLNÍCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ	TAXONOMIE
1.1	Vysvětlí právní zásady spojené se služebním zákrokem a v součinnosti s URN	PO, AF
2.1	Vysvětlí a aplikuje úkoly odstřelovače a taktické postupy	AP, AN, AU
2.2	Vysvětlí a aplikuje zásady a postupy při pozorování a monitorování určeného sektoru a konkrétních cílů	AP, AN, AU
2.3	Provede rekognoskaci a dokumentaci určeného prostoru a vyhotoví plánky zájmových objektů	AP, AN, AU
3.1	Popíše přidělenou odstřelovací pušku a její charakteristiku, používané střelivo a popíše balistiku.	PO, AU
3.2	Popíše zásady bezpečné manipulace se služební zbraní a zabezpečení služebních zbraní	PO, AF
3.3	Vysvětlí zásady přesné střelby a prakticky provede ve střeleckých polohách	AP, AN, AU
3.4	Provede ostré střelby dle stanovených pravidel na určené vzdálenosti	AP, AN, AU

4.1	Vysvětlí pravidla komunikace a předávání informací, uplatní je při cvičení a následně v praxi	AP, AN
5.1	Vysvětlí druhy mapových produktů a prakticky předvede pohyb v terénu s mapou a využitím buzoly a GPS	AP, AN, AU
6.1	Maskuje a skrytě se přiblíží k zájmovému objektu, zaujme vhodná pozorovací a střelecká stanoviště	AP, AN, AU

Taxonomie: PO – porozumění, AP – aplikace, AN – analýza, AU – automatizace, AF – postoje.

Zdroj: Kurz pro odstřelovače - základní kvalifikační příprava¹⁸

3.3 Metody teoretické a praktické výuky

Ve specializačních kurzech odstřelovačů je obecně kladen důraz na propojení teoretické a praktické stránky výuky, kdy účastník kurzu musí zvládnout problematiku spojenou s používáním odstřelovací pušky. Při vlastní výuce jsou využívány metody výkladu, vysvětlování, předvádění, procvičování pod dohledem, diskuze, skupinové práce, učení pro zapamatování, metoda zkušeností a aktivního učení. Výuka je prováděna v učebnách, na střelnicích, ve vojenských výcvikových prostorech, ale také v městském prostředí.¹⁹

Tabulka 2: Metody výuky

METODA	ŘÍZENÍ VÝUKY	ORGANIZAČNÍ POSTUP
Klasická přednáška	Postup lektora: <ul style="list-style-type: none"> ▪ úvod ▪ jádro výkladu ▪ důkazy ke tvrzením ▪ praktické příklady ▪ zajímavé podrobnosti ▪ závěr, shrnutí 	Výklad lektora skupině účastníků, jeho aktivní role a pasivní role účastníka vhodné pro sdělení ucelených informací o určitém tématu

¹⁸ P2/0022. SPECIFICKÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM: Kurz pro odstřelovače (základní), (kvalifikační příprava). Policie České republiky: Oddělení vzdělávání Policejního prezidia České republiky, 1. únor 2014.

¹⁹ Základní kurz lektorských dovedností: Pedagogika. Vyšší policejní škola MV v Brně.

Přednáška s diskuzí	Dvě polohy diskuze: <ul style="list-style-type: none"> ▪ lektor zodpoví na závěr dotazy ▪ účastníci na podnět lektora diskutují mezi sebou a lektorem 	Výklad lektora a zodpovězení dotazů vhodné pro výukové situace, v nichž je důležitá výměna názorů vzájemně mezi účastníky i mezi lektorem
Cvičení	Lektor předvádí řešení praktických příkladů, případně účastníci řeší příklad pod vedením lektora	Rozdělení účastníků na menší skupiny, vhodné pro probírání praktických příkladů a kontroly znalostí účastníků
Diskusní	Lektor řídí skupinovou činnost účastníků. Každý účastník napomáhá svými názory na řešení zadaného problému	Účastníci jsou rozděleni do malých skupin. Vhodné pro upevňování, prohlubování, utváření a systemizace vědomostí
Problémové	Lektor řídí skupinové řešení problémů a rozhodovací proces v simulovaných podmínkách	Řešení praktických problémů, aplikace vědomostí, vytvoření profesních dovedností a nácvik rozhodovacích procesů
Projektové	Lektor připraví jen přesné zadání řešení konkrétního problému, účastník pracuje ve výuce samostatně	Každý účastník pracuje samostatně, lektor konzultuje v průběhu řešení a organizuje obhajobu projektu
Diagnostické a klasifikační	Lektor provádí diagnózu vstupních a výstupních znalostí a úrovně dovedností účastníků	Většinou jde o individuální postup ověřování znalostí, vědomostí a návyků účastníků a hodnocení efektivity výuky

Zdroj: Mužík, J.: Andragogická didaktika.²⁰

²⁰ Mužík, J.: *Andragogická didaktika*, Praha 1998. Pasch, M., Gardner, tg a kol.: *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*, Praha 1998

4 SPECIALIZAČNÍ KURZY Odstřelovačů

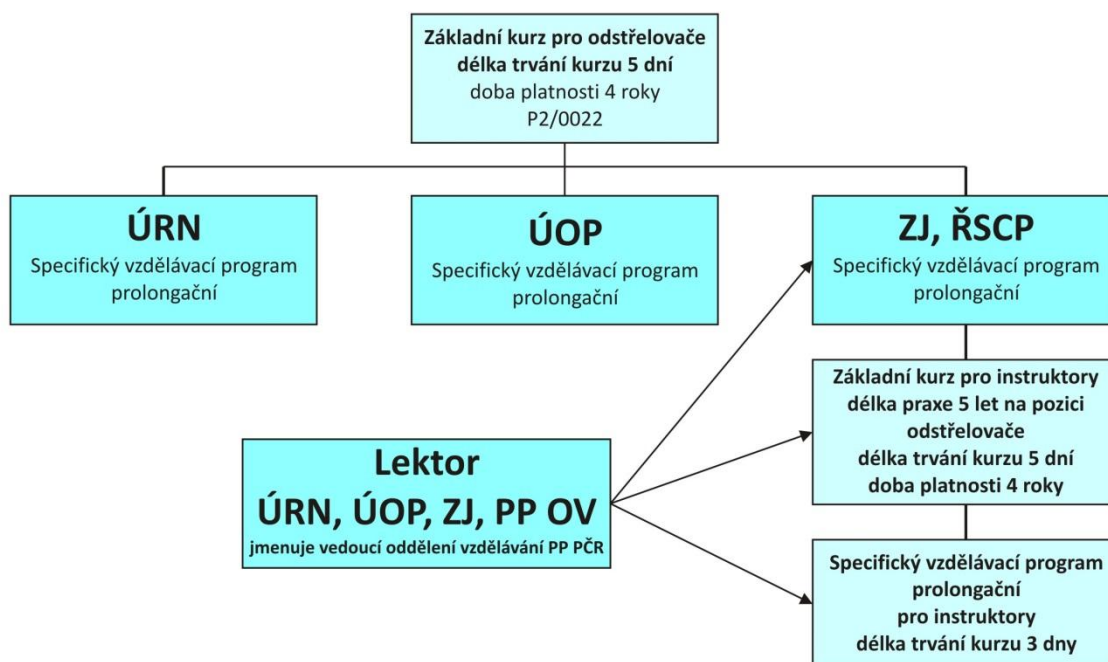
Profesní vzdělávání policejních odstřelovačů v České republice od roku 2001 stanovují školní vzdělávací programy, schválené odborem vzdělávání Policejního prezidia a odborem vzdělávání a správy policejního školství Ministerstva vnitra.

Oddělení vzdělávání Policejního prezidia České republiky ve spolupráci s lektory a instruktory organizuje a realizuje odbornou přípravu prostřednictvím specializačních kurzů, instrukčně metodických zaměstnání (dále jen IMZ) a také stanovuje nové podmínky vzdělávání příslušníků policie České republiky, kterým byla přidělena služební zbraň skupinového vyzbrojení. Vzdělávání odstřelovačů je prováděno ve Vyšší policejní škole a Střední policejní škole Ministerstva vnitra v Holešově nebo jiném výcvikovém zařízení a skládá se z teoretické a praktické části.

Na tomto vzdělávání se podílejí odstřelovači – lektoři a odstřelovači – instruktoři a odborný učitel z Vyšší policejní školy a střední policejní školy Ministerstva vnitra v Holešově (dále jen VPŠ a SPŠ MV Holešov) ve spolupráci s oddělením vzdělávání. Veškerá tato zaměstnání jsou předem schválena oddělením vzdělávání Policejního prezidia a ředitelem VPŠ a SPŠ MV Holešov a uveřejněna v ročním plánu kurzů a instrukčně metodických zaměstnání odstřelovačů pro daný kalendářní rok spolu se střeleckými soutěžemi.

Mezi stěžejní formy vzdělávání samozřejmě patří kurzy profesního vzdělávání a také instrukčně metodická zaměstnání. Obsah jednotlivých plánovaných zaměstnání plánují odstřelovači – lektoři na každý následující kalendářní rok. Obsah i forma výuky je předem naplánovaná tak, aby splnila veškeré stanovené cíle. Nejedná se tedy pouze o teoretický základ, který je součástí každého zaměstnání, ale především o praktická cvičení a zkušenosti ze samotné praxe. Komplexnost a návaznost jednotlivých cvičení se prolíná od teoretické přípravy i do samotných praktických střeleckých či modelových situací.

Obrázek 5: Schéma profesního vzdělávání odstřelovačů

Zdroj: Příloha č. 1 k ZPPP – pracovní verze.²¹

4.1 Specifický vzdělávací program – Kurz pro odstřelovače (základní kvalifikační příprava)

Základní kvalifikační přípravu ve formě Kurzu pro odstřelovače musí absolvovat každý vybraný uchazeč, který má zájem stát se policejním odstřelovačem. Kurz trvá pět pracovních dnů v rozsahu 40 hodin formou denního studia s maximálním počtem 12 účastníků. Tento kurz je plánován jedenkrát v kalendářním roce a uveřejněn v ročním plánu profesního vzdělávání odstřelovačů.

²¹ PRACOVNÍ VERZE. Příloha č. 1 pokynu policejního prezidenta, kterým se upravují podmínky vzdělávání příslušníků Policie České republiky, kterým byla přidělena služební zbraň skupinového vyzbrojení. Policejní prezidium, 2014.

Pojetí kurzu:

Vstupní požadavky²² na uchazeče kurzu odstřelovačů jsou uvedeny ve školním vzdělávacím programu, kde je také uvedena a nařízena nutnost nejméně půl roku přípravy pod vedením instruktora – odstřelovače, za kterou zodpovídá vedoucí útvaru, tj. u Krajského ředitelství policie vedoucí zásahové jednotky, u Ředitelství služby Cizinecké policie vedoucí Inspektorátu cizinecké policie na mezinárodním letišti, u Útvaru rychlého nasazení a Ochranné služby (Útvar ochrany prezidenta a Útvar ochrany ústavních činitelů) ředitel.

Témata související s konkrétní praktickou aplikací při výkonu služby vyučují lektoři z přímého výkonu služby a specializovaných pracovišť Ministerstva vnitra a policie České republiky. Lektoři tak svojí účastí zajistí kontinuální přenos informací mezi teoretickou přípravou ve škole, praktickým výcvikem a výkonem služby přímé bezpečnostní povahy a zabezpečí tak provázanost mezi jmenovanými subjekty níže uvedenými formami:

- výukou klíčových tematických okruhů stanovených v osnovách
- zajištěním a organizací praktického výcviku účastníků kurzů
- informací o novinkách ve sledované oblasti zavedených podle specifických podmínek u jednotlivých útvarů Policie České republiky
- analýzou reálných případů a taktických postupů z policejní praxe
- informací ze stáží a studijních pobytů v zahraničí, případně jejich mimoresortních subjektů²³

Vlastní střelecká a taktická cvičení se opírají o výukovou metodu předvedení a provedení lektorem. Po této ukázce přistupují účastníci k vlastnímu provedení stále pod vedením lektora. Jedná se o promyšlené a ucelené koncepce, aby dosažení stanovených cílů bylo co nejefektivnější. Od střeleckých cvičení přes modelové situace, které zahrnují částečně či komplexně určitý problém, pokračuje vzdělávací akce také přes průběžné konzultace až po průběžné a závěrečné vyhodnocení. V první řadě zhodnotí průběh a jednotlivé dosažené výsledky lektoři, kteří se na zaměstnání podíleli, ale také každý jednotlivý uchazeč.

Na základě poskytnuté zpětné vazby od uchazečů je možné pružně reagovat na jejich připomínky a náměty k provedeným cvičením a obsahu nebo formě, ve které

²² Absolvování základní odborné přípravy policisty (dále jen ZOP), přidělení zbraně skupinového vyzbrojení (dále jen odstřelovací puška).

²³ P-2/0022. *UČEBNÍ OSNOVY: Specializační kurz pro odbornou přípravu odstřelovačů*. Ministerstvo vnitra České republiky. Odbor vzdělávání a správy policejního školství MV, 1. 3. 2001. Dostupné z: Čj.:VO-78/2001

bylo zaměstnání prezentováno. Je také možné reagovat na podněty pro další plánování obsahu příštích zaměstnání. Problematika a forma obsahu zaměstnání bývá jednotná pro celý výcvikový rok. Tímto se dosahuje uceleného a stejnoměrného způsobu vzdělávání všech odstřelovačů v každém kalendářním roce.

Zakončení kurzů a rozsah oprávnění:

Závěrečné zkoušky se konají před tříčlennou komisí, kterou určí ředitel školy. Komisi tvoří předseda, člen komise a lektor z přímého výkonu služby, který vyučoval konkrétní praktickou část směřovanou na problematiku kurzu. Samotné zkoušky se skládají z prověření střeleckých dovedností, ověření teoretických znalostí formou písemného testu a ústní zkoušky. V případě, že účastník u závěrečné zkoušky neuspěje z jedné její části, může tuto část ihned opakovat. Pokud ovšem u závěrečné zkoušky neuspěje i po jedné opravě, musí absolvovat znovu celý kurz včetně závěrečné zkoušky v dalším kalendářním roce.

Samotné hodnocení je dvoustupňové:

- prospěl
- neprospěl

Po úspěšném absolvování závěrečných zkoušek je účastníkovi kurzu vydáno Osvědčení o způsobilosti odstřelovače ve specializovaných útvarech Policie České republiky a Ministerstva vnitra České republiky, na základě kterého je oprávněn používat odstřelovací pušku v rámci plnění služebních úkolů.²⁴ Vydané osvědčení podle tohoto školního vzdělávacího programu je stanoveno s dobou platnosti na dobu čtyř let.

Na tento základní kurz dále navazuje prolongační kurz ve čtyřletých intervalech. Na konci čtyřletého plánu je odstřelovač povinen zúčastnit se prolongačního kurzu zakončeného zkouškou, po jehož úspěšném absolvování mu bude opět prodloužena platnost osvědčení.

Odstřelovač v rámci udržování a zdokonalování své odbornosti je povinen do dalšího přezkoušení podle ročního plánu účastnit se tří instrukčně metodických zaměstnání, pořádaných Oddělením vzdělávání Policejního prezidia Policie České republiky, která jsou zaznamenána do systému EKIS II. Jedno z těchto instrukčně

²⁴ P2/0022. SPECIFICKÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM: Kurz pro odstřelovače (základní), (kvalifikační příprava). Policie České republiky: Oddělení vzdělávání Policejního prezidia České republiky, 1. únor 2014.

metodických zaměstnání může být nahrazeno účastí na služebních soutěžích odstřelovačů nebo instrukčně metodickým zaměstnáním, které není vyhlášeno v rámci ročního plánu.

Kurz pro odstřelovače tvoří celkový komplexní exkurz do dané problematiky. Stanovená úroveň získání základních dovedností a vědomostí je dostačující pro výkon této specializace. Je ovšem potřeba dalšího profesního vzdělávání a zdokonalování. Proto je zapotřebí s těmito specialisty i nadále spolupracovat a organizovat jejich vzdělávání.

4.2 Specializační kurz pro odbornou přípravu instruktorů - odstřelovačů

Tento vzdělávací program je určen pro příslušníky Policie České republiky, kteří budou působit ve funkci instruktora – odstřelovače u zásahových jednotek nebo vybraných útvarů Policie České republiky a mají přidělenou odstřelovací pušku dle Závazného pokynu Policejního prezidenta č. 156/2008 a současně působí jako odstřelovač u Policie České republiky minimálně pod dobu pěti let.

Specializační kurz je koncipován tak, aby se účastník kurzu co nejvíce zapojil do organizace a průběhu služební střelecké přípravy odstřelovačů, včetně nácviku taktických dovedností spojených s použitím odstřelovací pušky. Při této činnosti aplikuje své dosavadní odborné znalosti, dovednosti a metodické postupy potřebné pro zajištění, organizaci a kvalifikované vedení výcviku v oblasti použití odstřelovací pušky, včetně taktických dovedností souvisejících s jejím použitím. Kurz slouží k získání, obnovení a prohloubení kompetencí ve výkonu služby. Uplatňuje také zásady celoživotního vzdělávání policistů popsané v předchozí kapitole.²⁵

Specializační kurz je organizován a absolvován ve VPŠ a SPŠ MV Holešov nebo jiném výcvikovém zařízení. Trvá pět pracovních dnů v rozsahu 37,5 hodin formou denního studia s maximálním počtem 16 účastníků. Stejně jako základní kvalifikační příprava Kurz pro odstřelovače je plánován a schválen v ročním plánu na každý kalendářní rok. Je plánován jednou za rok, ale tak, aby pokryl požadavky zásahových jednotek a vybraných útvarů policie. Vzhledem k požadavkům a splnění minimálního počtu šesti přihlášených uchazečů je pak kurz vyhlášen v systému EKIS II a také dále realizován.

²⁵ P2/0200. VZDĚLÁVACÍ PROGRAM: Specializační kurz pro přípravu policistů ve specializaci instruktor - odstřelovač. Ministerstvo vnitra: Odbor vzdělávání a správy policejního školství, 1. března 2009. Dostupné z: Č.j.: MV-12568-2/VO-2009

Pojetí kurzu:

Výuka probíhá formou teoretické výuky, praktických cvičení s nácvikem taktických modelových situací, které se co nejvíce přibližují reálným situacím, k nimž dochází při plnění služebních zákroků. Během kurzu studující získávají odborné, teoretické a praktické znalosti, zdokonalují své dovednosti a prohlubují návyky, vztahující se k jejich služební činnosti. V systému vyučovacích metod jsou zařazeny zejména diskuze, výklad, praktický nácvik, problémové vyučování a modelové situace s důrazem na integraci výuky.²⁶

Na osobnost budoucího instruktora – odstřelovače je kladen důraz převážně v oblasti pedagogických znalostí a schopností, stejně jako na jeho komunikační dovednosti, organizační schopnosti, vytrvalý zájem a přístup k dané problematice, empatii a také na kreativitu.

Zakončení kurzů a rozsah oprávnění:

Podmínkou řádného ukončení vzdělávacího programu je účast na všech zaměstnáních v rámci týdenního kurzu. Vzdělávací program je zakončen závěrečnou zkouškou, jejíž pravidla a platnost vydaného osvědčení spolu s další povinností pro získání opětovné kvalifikace jsou totožné se základní kvalifikační přípravou Kurzu odstřelovačů, popsané v předchozí kapitole.

4.3 Lektor - odstřelovač

Odstřelovačem – lektorem se může stát policista, který v minulosti získal osvědčení instruktora - odstřelovače a na této funkci působí minimálně pět let.

Na návrh stávajících odstřelovačů – lektorů je vybrán zájemce z řad instruktorů - odstřelovačů, a po dobu dvou let je tento uchazeč zařazován do organizace a výuky profesního vzdělávání odstřelovačů pod jejich vedením. Osvědčení odstřelovače – lektora vydává vedoucí Oddělení vzdělávání Policejního prezidia Policie České republiky na základě doporučení odstřelovačů – lektorů. Doba platnosti osvědčení odstřelovače – lektora není časově omezena.

²⁶ P2/0200. VZDĚLÁVACÍ PROGRAM: Specializační kurz pro přípravu policistů ve specializaci instruktor - odstřelovač. Ministerstvo vnitra: Odbor vzdělávání a správy policejního školství, 1. března 2009. Dostupné z: Č.j.: MV-12568-2/VO-2009

1. Lektor zejména:

- odborně vede zaměstnání v dané problematice
- připravuje a konzultuje s Oddělením vzdělávání Policejního Prezídia České republiky obsahovou náplň kurzů v ročním plánu dle potřeby pro výkon služby
- účastní se seminářů, porad a dalších vzdělávacích akcí k sebevzdělávání ve své odbornosti, a to i na mezinárodní úrovni
- je oprávněn spolu s Oddělením vzdělávání Policejního Prezídia České republiky na základě nesplnění interních podmínek předkládat návrhy přímému nadřízenému k odebrání osvědčení odstřelovače a instruktora - odstřelovače

2. Pro potřeby výcviku a ve spolupráci s Oddělením vzdělávání Policejního Prezídia České republiky mohou lektori přizvat různé specialisty působící i mimo policii a využívat technická zařízení s tím související, prostředky a objekty jiných subjektů nebo orgánů (vojenské objekty a újezdy) k provádění výcviku.²⁷

V případě neplnění stanovených úkolů uvedených v odst. 1 může po konzultaci s jeho přímým nadřízeným osvědčení odebrat vedoucí Oddělení vzdělávání Policejního Prezídia České republiky.

Rozdíl mezi odstřelovačem lektorem a instruktorem spočívá především v délce výkonu této specializace, v dosažených dovednostech a v početním stavu. V současné době jsou na rozdíl od instruktorů - odstřelovačů (dva na každé jednotce), lektori - odstřelovači pouze dva v celé České republice.

²⁷ PRACOVNÍ VERZE. Příloha č. 1 Pokynu policejního prezidenta, kterým se upravují podmínky vzdělávání příslušníků Policie České republiky, kterým byla přidělena služební zbraň skupinového vyzbrojení. Policejní prezidium, 2014.

5 JINÉ FORMY PROFESNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ Odstřelovačů

Z pohledu komplexního systému profesního vzdělávání policistů ve specializaci odstřelovač je zřejmé, že jsou zde zastoupeny možné způsoby profesního vzdělávání ke zvýšení odbornosti a profesionality těchto specialistů. Hlavním cílem těchto forem vzdělávání je především prohloubení znalostí a dovedností nutných pro výkon této specializace. Nejde jen o naplnění taxativně stanovených vzdělávacích cílů dle rámcové vzdělávací osnovy konkrétního školního vzdělávacího programu, ale také o dosažení vyváženosti profilu tohoto specialisty.

Vzhledem k náročnosti a obsáhlosti znalostí a dovedností můžeme také hovořit o formování osobnosti odstřelovače i z pohledu jeho psychické vyzrálosti a stability. Takto formovaná osobnost je pak odolná vůči stresovým situacím, ke kterým dochází při výkonu této profese, ale i vůči běžným životním situacím, se kterými se setkáváme v každodenním životě. Dá se to také definovat opačným způsobem: je-li osobnost odolná vůči každodenním běžným stresovým situacím, má větší míru zkušeností a stabilních vzorců chování a tím je i odolnější v nečekaných stresujících situacích, které k výkonu služby v této specializaci neodmyslitelně patří.

Abychom takového specialistu připravili na úrovni psychické stability a vyrovnanosti, je zapotřebí připravovat praktické situace, kde je možné tyto stresové podmínky nasimulovat.

5.1 Spolupráce s jinými složkami

Mezi další formy vzdělávání řadíme různé střelecké testy, workshopy, semináře, které jsou zaměřeny na konkrétní problematiku. Ve většině případů se jedná o akce, které nejsou organizovány Oddělením vzdělávání Policejního prezidia České republiky, ale konkrétní zásahovou jednotkou, oddělením nebo útvarem, převážně ve spolupráci s jinými jednotkami nebo organizacemi. Nejčastěji policejní odstřelovači spolupracují s Armádou České republiky (dál jen AČR), hasičským záchranným sborem (dále jen HZS), zdravotnickou záchrannou službou (dále jen ZZS), nebo i s jinými specializovanými pracovišti či subjekty.

Škála této spolupráce je opravdu různorodá a závisí na tématu, která se na těchto zaměstnáních probírá. Velmi často probíhají střelecké testy ve spolupráci s hasičským záchranným sborem, zaměřené na střelbu plynových láhví, které při požárech ohrožují i samotné záchranáře. Z těchto důvodů bývá nutné tuto

problematiku nejprve otestovat, aby bylo možné případnou hrozbu efektivně a bezpečně eliminovat. Mezi další zajímavé testy patří jistě různé zkoušky balistické odolnosti. Nemusí se vždy jednat přímo o balistické ochranné prostředky, ale také o balistickou odolnost vozidel, které se používají ve zvláštních případech.

Podobná problematika se také velmi často řeší při střelbě přes překážku. Jedná se většinou o střelbu přes skleněné výplně různých typů skel. Jde o velmi důležitou problematiku, kterou by měl absolvovat každý policejní odstřelovač alespoň jedenkrát během svého působení v této specializaci. Vzhledem k velkému množství variant skel, stejně jako i použitého střeliva, jde o náročnou, avšak nepostradatelnou praktickou zkušenost, na kterou by měl být nejen teoreticky, ale obzvláště prakticky připraven každý policejní odstřelovač. Různorodost takovýchto zaměstnání je opravdu nepřehledná a jejich význam pro profesní zdokonalení každého odstřelovače je neoddiskutovatelná.

Ve spolupráci s externími odborníky vychází z takovýchto testů a zaměstnání velmi kvalitní závěr, který také většinou bývá využit pro výukové účely s ohledem na jejich dobu platnosti a použitelnosti.

Jak jsem již nastínil, nejedná se o spolupráci v rámci jednotek, složek a subjektů pouze v rámci České republiky. Realizuje se také spolupráce se zahraničními jednotkami a subjekty. Jde především o výměnu vlastních praktických zkušeností a metod, které mají pro tyto specialisty velký význam. Vzhledem k větší četnosti případných zákroků těchto zahraničních jednotek nebo praktických zkušeností v této specializaci jsou veškeré tyto informace obohacujícím příkladem a materiálem profesního vzdělávání odstřelovačů. Zkušenosti a informace jsou předávány v patřičné prezentovatelné a schválené podobě, ale pouze vybraným kolegům či jednotkám.

Je opravdu škoda, že takovýchto testů a spolupráce není mnohem více, a že nejsou ve větší míře plánovány, organizovány a ze strany Policejního Prezídia zajišťovány. Vždyť nejlepší způsob učení je vlastní zkušenost, stejně jako se i nejlépe člověk učí z vlastních chyb. Bohužel policejní odstřelovač si při výkonu své profese nemůže žádnou chybu dovolit. Proto je velmi důležité, aby tyto možnosti spolupráce pokračovaly a pomohly rozvíjet každého policejního odstřelovače.

5.2 Střelecké soutěže

Také střelecké soutěže jsou součástí profesního vzdělávání policejních odstřelovačů. V kalendářním roce jsou plánovány tři policejní střelecké soutěže uveřejněné v ročním plánu specializačních kurzů, instrukčně metodických zaměstnání

a střeleckých soutěží. V současné době jsou střelecké soutěže odstřelovačů plánovány jako soutěž odstřelovačů – dvojic, mezinárodní soutěž o pohár Policejního prezidenta a také soutěž odstřelovačů – jednotlivců. Takto navržený profil soutěží dostatečně pokrývá celé spektrum této profese. Jedná se o komplexní navození situací, které vycházejí ze samotného výkonu této profese, nebo navozují situace, které by mohly nastat při služebním zákroku.

V České republice jsou mimo tyto policejní střelecké soutěže organizovány také soutěže vojenských odstřelovačů. Různorodost obou typů soutěží má ovšem jeden společný cíl. Cílem takovýchto zaměstnání je především navodit konkrétní situace tak, aby se co nejvíce přiblížily realitě, a prověřit úroveň každého odstřelovače v neznámých situacích.

▪ **Policejní střelecké soutěže**

Policejní střelecké soutěže odstřelovačů jsou postaveny na základě reálných situací se střelbou od 10 m do 500 m. Průběh těchto soutěží stejně jako i složení konkrétních cvičení jsou velice různorodé. Hlavním faktorem je také snaha navodit situace a postavit skladbu soutěže vždy v odlišné formě. V tomto případě se pak soutěž stává nejen zajímavou a nevšední pro účastníky, ale také je lépe patrná úroveň každého jednotlivce, který musí umět reagovat na neznámou situaci. Důležitou součástí soutěží je navození stresového faktoru, který skutečně komplexně prověří každého jednotlivce. Techniku samotné střelby ovládají všichni odstřelovači, ale velké rozdíly v jejich schopnostech a aplikovaných dovednostech třídí právě stresový faktor.

Je mnoho způsobů, jak docílit stresového faktoru, nejčastěji omezením času, ale hlavně spojením neznámé situace, času, polohy, vzdálenosti a cíle – terče. Při soutěžích odstřelovačů – dvojic také rozhoduje týmová spolupráce, komunikační dovednosti a bezesporu sešranost takovéto dvojice.

Podle mého názoru organizace, plánování a příprava střeleckých soutěží má nedocenitelný význam nejen pro samotné účastníky, ale i pro vzdělavatele profesního vzdělávání policejních odstřelovačů. Lze zde reálně ověřit úroveň každého jednotlivce a získat takto přehled o celkové připravenosti a profesní úrovni těchto specialistů. Samozřejmě, že během soutěží nejde pouze o dosažené výsledky, ale také o setkání se s kolegy, výměnu názorů, zkušeností a poznatků z profesního, ale i soukromého života.

Obrázek 6: Policejní střelecká soutěž odstřelovačů

Zdroj: autor

- **Střelecké soutěže vojenských odstřelovačů**

Specifikem těchto soutěží a největším rozdílem oproti policejním či sportovním soutěžím je hlavně ve vzdálenostech, na které se střílí. Dá se říci, že je možné střílet od několika málo metrů až do vzdálenosti jednoho kilometru. Další velmi specifický rozdíl také tvoří prostředí, ve kterém tyto soutěže probíhají. Jde především o přírodní prostředí, které nabízejí vojenské střelnice ve výcvikových prostorech. S tímto faktorem je také spjata další odlišnost ve formě vojenské taktiky, která nejen armádním, ale i policejním odstřelovačům přináší nemalá úskalí nové reálné situace. Během kalendářního roku bývají organizovány tři až čtyři vojenské soutěže pro odstřelovače.

Obrázek 7: Vojenský odstřelovač na stanovišti - před střelbou

Zdroj: autor

▪ **Sportovní střelecké soutěže**

Na rozdíl od služebních soutěží jsou tyto civilní soutěže brány spíše jako trénink střeleckých dovedností. Samozřejmě i zde nalezneme stresový faktor a jistou dávku náročnosti, které velmi dobře pomáhají nejen při praktickém tréninku samotných praktických dovedností, ale také posilují psychickou odolnost střelce. Bohužel účast na takovýchto střeleckých soutěžích je omezena pro policisty a vojáky použitím služební zbraně, jejichž použití schvaluje příslušný služební nadřízený funkcionář. Civilních sportovních soutěží je během kalendářního roku vyhlášeno mnoho v rámci sportovních střeleckých klubů, což skýtá opravdu mnoho příležitostí k tréninku.

5.3 Testy, workshopy, IMZ a jiné

Instrukčně metodická zaměstnání, podobně jako zdokonalovací kurzy, testy i jiné formy zaměstnání mají za cíl navázat na již získané vědomosti a dovednosti každého jednotlivce. Standardní forma takového zaměstnání začíná od teoretické přípravy. Zde je nejen v dostatečné míře prezentován obsah a cíle konkrétního zaměstnání a probírané problematiky, ale jednotliví uchazeči jsou také začleněni do samotné výuky. Poté, co je dostatečně probrán obsah problematiky a odpovězeno na

položené otázky, spolu s příklady z praxe, jsou nově získané vědomosti prakticky vyzkoušeny. Nejedná se ale pouze o různá střelecká cvičení, která by jen ověřovala teoretickou přípravu.

Do těchto cvičení a modelových situací se snaží lektoři - odstřelovači zapojit komplexní znalosti a dovednosti každého účastníka zaměstnání. Rozmanitost takovýchto zaměstnání také odráží dosavadní znalosti a zkušenosti lektora - odstřelovače, který jej vede. Přínos každé zažité vlastní zkušenosti je pro účastníky bezpochyby velikou dávkou motivace a inspirace, která usnadňuje i dosažení stanovených cílů.

Obrázek 8: Střelecký test na pancéřované vozidlo

Zdroj: autor

6 CÍLE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ A METODIKA

Tato kapitola popisuje provedené výzkumné šetření. Jsou v ní uvedeny použité výzkumné metody, dále jsou zde formulovány cíle a hypotézy.

6.1 Výzkumná metoda

V bakalářské práci jsem se rozhodl použít empirický výzkum ve formě dotazníkového šetření. Dotazník je standardizovaný soubor předem připravených otázek vytvořený v elektronické aplikaci Disk Google. Tuto výzkumnou metodu jsem použil z důvodu oslovení většího množství respondentů a zajištění jejich anonymity. Vzhledem k profilu respondentů je dotazník zcela anonymní a dobrovolný. Při skladbě otázek v dotazníku jsem se snažil o vytvoření co nejsrozumitelnějších a nejjednodušších formulací otázek a definovaných odpovědí. Dotazník je rozdělen do dvou částí, kdy první tvoří otázky zjišťující profesní profil respondentů a druhá část se věnuje názorům na zkoumaný problém.

Dotazník je tvořen 11 otázkami. První tři otázky se zabývají profesním profilem respondenta. Otázky č. 4, 5, a 6 se týkají pouze odstřelovačů, jejich účasti na konkrétních formách profesního vzdělávání a jejich četností. Na stejné otázky odpovídají instruktoři – odstřelovači v otázkách č. 7, 8, a 9. Otázky č. 10 a 11 jsou otázky polozavřené, škálové, kdy respondenti mají možnost si vybrat z nabízených variant odpovědí podle toho, jak se s otázkami ztotožňují. Položené otázky se zabývají zkoumaným problémem, zaměřeným na zjištění nejvhodnější a nejoblíbenější formy profesního vzdělávání a skutečnými důvody pro profesní vzdělávání v jejich specializaci.

V měsíci říjnu 2013 jsem provedl pilotní studii u tří respondentů formou elektronického dotazníku. Na základě získaných odpovědí jsem pozměnil otázky č. 10 a 11. Po této úpravě jsem následně rozeslal elektronickou poštou odkaz na vytvořený dotazník 85 respondentům, na které jsem měl přímý kontakt. Cílovou skupinu respondentů v České republice tvoří přibližný počet 100 odstřelovačů spolu s instruktory – odstřelovači. Respondenti, které jsme touto formou vyrozuměli, byli také požádáni o rozeslání odkazu na elektronický dotazník kolegům, na které jsem neměl přímý kontakt. Z rozeslaných 85 dotazníků jsem obdržel 67 odpovědí na elektronický dotazník. Návratnost je tedy necelých 79 procent. Z odpovědí vycházejí závěry této bakalářské práce.

Dotazník je u jednotlivých odpovědí nadefinován tak, aby dle profilu respondenta byla zajištěna odpověď na všechny položené otázky.

Odpovědi některých otázek jsem zpracoval pomocí testu nezávislosti chí-kvadrátu pro kontingenční a čtyřpolní tabulku. Testu chí-kvadrátu je možno využít v případech, kdy rozhodujeme, zda existuje souvislost mezi dvěma jevy, které byly zachyceny pomocí nominálního nebo ordinálního měření.²⁸ Tyto vybrané odpovědi jsem dosadil do kontingenční tabulky. Následným výpočtem očekávaných četností, které jsem vypočítal tak, že jsem vynásobil odpovídající marginální četnosti v tabulce a tento součin dále vydělil celkovou četností. Dále jsem pro každé pole kontingenční tabulky vypočítal hodnotu

$$X^2 = \frac{(P-O)^2}{O}$$

Následně jsem vypočítal testované kritérium jako součet hodnot X^2 pro všechna pole kontingenční tabulky. Vypočítaná hodnota X^2 je ukazatelem rozdílu mezi skutečností a nulovou hypotézou. Dále jsem určil počet stupňů volnosti vypočítaného testového kritéria dle vzorce: $f = (r-1) \cdot (s-1)$, kdy r = počet řádků a s = počet sloupců pozorované četnosti. Ve všech případech jsem volil hladinu významnosti 0,05. Vypočítanou hodnotu X^2 jsem porovnával s kritickou hodnotou uvedenou ve statistických tabulkách.

V případě zjištění menšího testovaného kritéria, než které bylo uvedeno ve statistických tabulkách, jsem přijímal nulovou hypotézu, nebo v opačném případě ji odmítal.

Vzhledem k tomu, že u některých odpovědí nelze záměrně odlišit odpovědi odstřelovačů a instruktorů - odstřelovačů, protože se všichni účastní stejných zaměstnání se stejným obsahem i formou a nebylo ani cílem zjišťovat tento rozdíl, vyplývající závěry jsou společné pro obě skupiny zúčastněných respondentů.

²⁸ CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*. 1. vydání, Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. s. 79.

6.2 Cíle a hypotézy výzkumného šetření

Cíle výzkumného šetření

Cíl č. 1. Zmapování profesního profilu absolventa

- doba působení ve služebním poměru PČR
- doba zařazení ve specializaci odstřelovač
- doba zařazení ve specializaci instruktor – odstřelovač

Cíl č. 2. Porovnání účasti na jednotlivých typech profesního vzdělávání u odstřelovačů a instruktorů - odstřelovačů

- počet účastí na kurzech (za 3 roky)
- počet účastí na instrukčně metodických zaměstnání (za 3 roky)
- počet účastí na střeleckých soutěžích (za 3 roky)

Dobu tří let jsem určil záměrně z důvodů mého profesního působení jako vzdělavatele těchto specialistů a změn, které v profesním vzdělávání za tuto dobu nastaly. Dále pak na základě zjištěných průběžných výsledků evaluací z těchto zaměstnání, které jsem se snažil ověřit i v této bakalářské práci.

Cíl č. 3. Zmapování nejpřínosnějšího způsobu profesního vzdělávání

- specializační kurzy
- instrukčně metodická zaměstnání
- střelecké soutěže
- jiné

Cíl č. 4. Zmapování názorů na důvody a motivaci pro profesní vzdělávání

- zvýšení kvalifikace
- rekvalifikace
- povinnost
- vlastní zájem
- jiné

Mým cílem je najít a ověřit vztahy mezi proměnnými, proto jsem si také zvolil kvantitativní metodu výzkumného šetření.

Formulace hypotéz

Vztahy mezi proměnnými, které chci zkoumat, formuluji stanovenými hypotézami. Celkem jsem stanovil 9 věcných hypotéz.

H₁: „*Předpokládám, že se policisté na pozici „odstřelovač“ účastní jednotlivých typů profesního vzdělávání v rozdílné míře.*“

H₂: „*Předpokládám, že se policisté na pozici „instruktor - odstřelovač“ účastní jednotlivých typů profesního vzdělávání v rozdílné míře.*“

H₃: „*Předpokládám, že všechny formy profesního vzdělávání jsou stejné přínosné.*“

H₄: „*Předpokládám, že získání kvalifikace je pro profesní vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů stejně významným důvodem jako zvýšení rekvalifikace.*“

H₅: „*Předpokládám, že je rozdíl mezi tím, jestli se odstřelovači a instruktoři - odstřelovači profesně vzdělávají z povinnosti nebo z vlastního zájmu.*“

H₆: „*Předpokládám, že je rozdíl mezi tím, jestli se odstřelovači a instruktoři - odstřelovači profesně vzdělávají z důvodu získání kvalifikace nebo z vlastního zájmu.*“

H₇: „*Předpokládám, že je rozdíl mezi tím, jestli se odstřelovači a instruktoři - odstřelovači profesně vzdělávají z důvodu zvýšení rekvalifikace nebo z povinnosti.*“

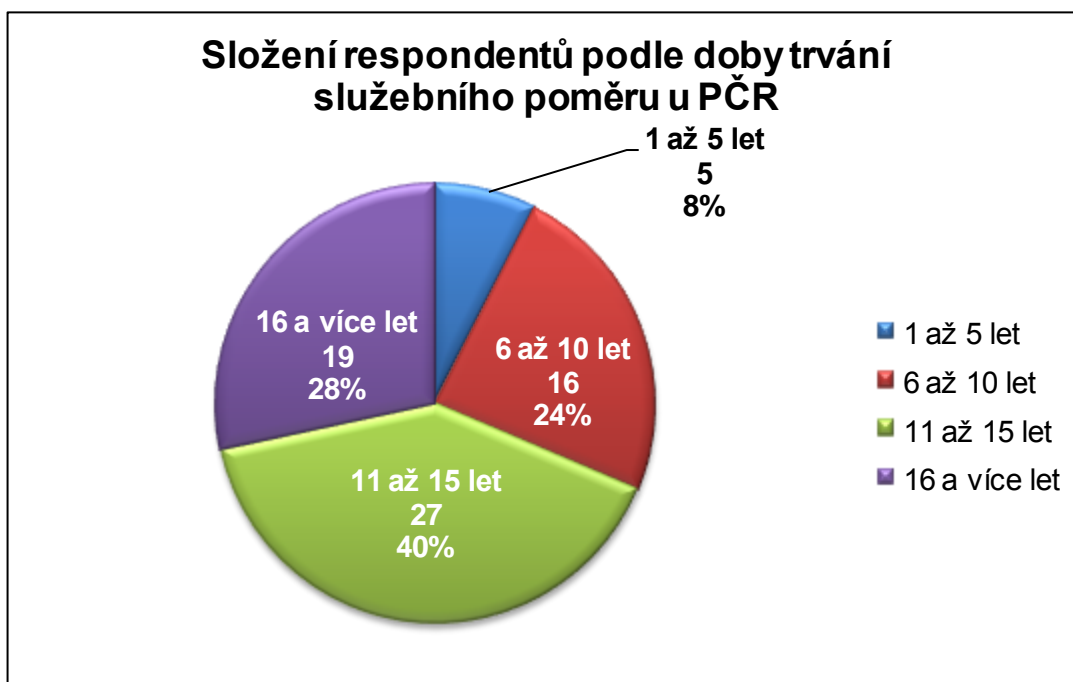
H₈: „*Předpokládám, že je rozdíl mezi tím, jestli se odstřelovači a instruktoři - odstřelovači profesně vzdělávají z důvodu získání kvalifikace nebo z povinnosti.*“

H₉: „*Předpokládám, že není rozdíl mezi tím, jestli se odstřelovači a instruktoři - odstřelovači profesně vzdělávají z důvodu zvýšení rekvalifikace nebo z vlastního zájmu.*“

6.3 Výzkumný vzorek

Respondenty jsou dvě cílové skupiny policistů. První skupinu tvoří odstřelovači a druhou skupinu prezentují instruktoři – odstřelovači. Výzkumné šetření bylo prováděno napříč oběma skupinami z celé České republiky a zúčastnilo se jej 67 respondentů. Pro zjištění profilu respondenta jsem v dotazníku zařadil několik oblastí, které zároveň prezentují první tři otázky v dotazníku. Mezi tyto oblasti patří délka trvání služebního poměru u Policie České republiky, doba, po kterou je respondent zařazen ve specializaci odstřelovač a instruktor – odstřelovač.

Co se týče doby trvání služebního poměru u Policie České republiky, rozdělil jsem odpovědi respondentům do 4 kategorií. První z nich je doba trvání služebního poměru v rozmezí 1 až 5 let, druhá 6 až 10 let, třetí 11 až 15 let a poslední 16 a více let. Nejvíce respondentů se pohybuje v rozmezí třetí kategorie 11 až 15 let ve služebním poměru u Policie České republiky. Složení respondentů podle doby trvání služebního poměru u PČR zobrazuje graf č. 1.

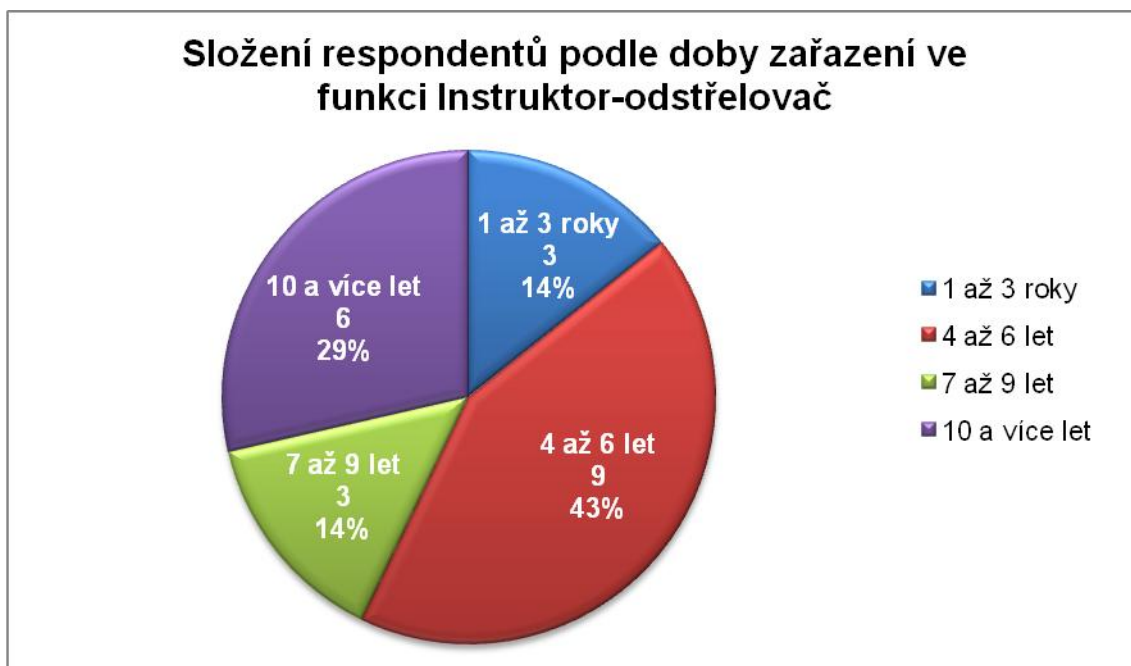
Graf 1. Složení respondentů podle doby trvání služebního poměru u PČR.

Podíváme-li se na profil respondentů v oblasti doby jejich zařazení ve specializaci odstřelovač, zjistíme, že z nabízených čtyř kategorií je nejvíce zastoupena druhá kategorie 4 až 6 let v této specializaci. První kategorie prezentuje dobu 1 až 3 roky, druhá 4 až 6 let, třetí 7 až 9 let a poslední čtvrtá kategorie 10 a více let ve specializaci odstřelovač.

Graf 2. Složení respondentů podle doby zařazení ve specializaci odstřelovač.

Do druhé oblasti zjišťující profil respondenta patří také zjištění, kolik dotazníkového šetření zúčastnilo z celkového počtu 67 respondentů i instruktorů – odstřelovačů. Pro tuto oblast sloužila třetí otázka v dotazníku. Opět byly na výběr čtyři kategorie, kdy první prezentovala dobu zařazení v této specializaci 1 až 3 roky, druhá 4 až 6 let, třetí 7 až 9 let a poslední 10 a více let ve specializaci instruktor – odstřelovač. Podle zjištěných odpovědí z dotazníku vyplývá, že tohoto šetření se z 67 respondentů zúčastnilo 21 instruktorů – odstřelovačů.

Graf 3. Složení respondentů podle doby trvání specializace instruktor - odstřelovač.

Podle získaných odpovědí na první tři otázky z dotazníku vyplývá, že tohoto výzkumného šetření se zúčastnilo z celkového počtu 67 respondentů 46 odstřelovačů a 21 instruktorů – ostřelovačů s nejčastější četností odpovědí v kategorii délky doby ve služebním poměru u Policie České republiky v rozmezí 11 až 15 let, dále mezi 4 až 6 lety ve specializaci odstřelovač a taktéž ve stejné kategorii i instruktor – odstřelovač.

7 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

První hypotézou ověřuji, jestli existují významné rozdíly mezi četnostmi účastí na jednotlivých formách profesního vzdělávání, tj. na kurzech, střeleckých soutěžích a instrukčně metodických zaměstnáních.

Stanovím si tedy věcnou hypotézu:

H₁: „Předpokládám, že se policisté na pozici „odstřelovač“ účastní jednotlivých typů profesního vzdělávání v rozdílné míře.“

Tuto hypotézu převedu na hypotézy statistické:

H₀: „Mezi mírou účasti odstřelovačů na kurzech, střeleckých soutěžích a instrukčně metodických zaměstnáních profesního vzdělávání není statisticky významný rozdíl.“

H_A: „Mezi mírou účasti odstřelovačů na kurzech, střeleckých soutěžích a instrukčně metodických zaměstnáních profesního vzdělávání je statisticky významný rozdíl.“

Vypočítal jsem hodnotu chí-kvadrátu, která je při daných podmínkách (23,4851) a která je vyšší než kritická hodnota (12,592). Proto přijímám (nemůžu odmítnout) alternativní hypotézu.²⁹

Mezi mírou účasti na kurzech, střeleckých soutěžích a instrukčně metodických zaměstnáních v rámci pozice odstřelovače je statisticky významný rozdíl.

Můj předpoklad, že se policisté na pozici „odstřelovač“ účastní jednotlivých typů profesního vzdělávání v rozdílné míře, byl správný.

²⁹ V dotazníku jsou možnosti odpovědí (1, 2, 3, 4, 5 a více), pro výpočet chí-kvadrátu jsem poslední dvě možnosti sloučil, protože by očekávané četnosti v některých polích byly menší než 5, a tudíž bych pro ověření platnosti dané hypotézy nemohl použít chí-kvadrát.

Tabulka 3a – Ověřování hypotézy č. 1

Počet účastí na vzdělávání	Formy profesního vzdělávání															
	Kurz (P)	O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² /O	Soutěže (P)	O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² /O	IMZ (P)	O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² /O	Σ
1	13	11,9189	1,08108	1,16874	0,09806	6	10,973	-4,973	24,7305	2,25376	16	12,1081	3,89189	15,1468	1,25097	35
2	18	13,9622	4,03784	16,3041	1,16774	8	12,8541	-4,8541	23,5618	1,83303	15	14,1838	0,81622	0,66621	0,04697	41
3	19	13,9622	5,03784	25,3798	1,81776	9	12,8541	-3,8541	14,8537	1,15557	13	14,1838	-1,1838	1,40134	0,0988	41
4 a více	13	23,1568	-10,157	103,16	4,45484	35	21,3189	13,6811	187,172	8,77962	20	23,5243	-3,5243	12,4209	0,528	68
Σ	63				7,53839	58				14,022	64				1,92473	185

Tabulka 3b – Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 1

Chí-kvadrát:	23,4851
Hladina významnosti:	0,05
Stupně volnosti	6
Kritická hodnota	12,592

Druhou hypotézou chci zjistit, jestli je statisticky významný rozdíl mezi mírou účasti instruktorů - odstřelovačů na kurzech, střeleckých soutěžích a instrukčně metodických zaměstnáních.

Stanovím si tedy věcnou hypotézu:

H₂: *„Předpokládám, že se policisté na pozici „instruktor - odstřelovač“ účastní jednotlivých typů profesního vzdělávání v rozdílné míře.“*

Tuto hypotézu převedu na hypotézy statistické.

H₀: *„Mezi počty účastí instruktorů - odstřelovačů na kurzech, střeleckých soutěžích a instrukčně metodických zaměstnání profesního vzdělávání není statisticky významný rozdíl.“*

H_A: *„Mezi počty účastí odstřelovačů na kurzech, střeleckých soutěžích a instrukčně metodických zaměstnání profesního vzdělávání je statisticky významný rozdíl.“*

Výpočtem chí-kvadrátu pro čtyřpolní tabulku jsem vypočítal hodnotu, která je při daných podmínkách (6,642) a která je vyšší než kritická hodnota (5,991), a proto přijímám (nemůžu odmítnout) alternativní hypotézu.³⁰

Mezi účastí na kurzech, střeleckých soutěžích a instrukčně metodických zaměstnáních v rámci pozice instruktor - odstřelovače je statisticky významný rozdíl.

Můj předpoklad, že se policisté na pozici „instruktor - odstřelovač“ účastní jednotlivých typů profesního vzdělávání v rozdílné míře, byl správný.

³⁰ V dotazníku jsou možnosti odpovědí (1, 2, 3, 4, 5 a více), pro výpočet chí-kvadrátu jsem nabízené možnosti sloučil do dvou, protože by očekávané četnosti v některých polích byly menší než 5, a tudíž bych pro ověření platnosti dané hypotézy nemohl použít chí-kvadrát.

Tabulka 4a – Ověřování hypotézy č. 2

Počet účastí na vzdělávání	Formy profesního vzdělávání															
	Kurz (P)	O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² /O	Soutěže(P)	O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² /O	IMZ (P)	O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² /O	Σ
1 až 3	9	7,5	1,5	2,25	0,3	3	7	-4	16	2,28571	11	8,5	2,5	6,25	0,73529	23
4 a více	6	7,5	-1,5	2,25	0,3	11	7	4	16	2,28571	6	8,5	-2,5	6,25	0,73529	23
Σ	15				0,6	14				4,57143	17				1,47059	46

Tabulka 4b – Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 2

Chí-kvadrát:	6,64202
Hladina významnosti:	0,05
Stupně volnosti	2
Kritická hodnota	5,991

Pomocí třetí hypotézy se pokusím zjistit, zda nabízené formy profesního vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů jsou pro jejich profesní rozvoj stejně přínosné.

Stanovím si tedy věcnou hypotézu:

H₃: „Předpokládám, že všechny formy profesního vzdělávání jsou stejně přínosné.“

Tuto hypotézu převedu na hypotézy statistické:

H₀: „Mezi přínosem konkrétních forem profesního vzdělávání není statisticky významný rozdíl.“

H_A: „Mezi přínosem konkrétních forem profesního vzdělávání je statisticky významný rozdíl.“

Následným výpočtem chí-kvadrátu jsem zjistil, že jeho hodnota (3,7634) je menší než kritická hodnota (7,815), a proto přijímám (nemůžu odmítnout) nulovou hypotézu.

Mezi přínosem konkrétních forem profesního vzdělávání není statisticky významný rozdíl.

Můj předpoklad, že všechny formy profesního vzdělávání jsou pro odstřelovače i instruktory - odstřelovače stejně přínosné, byl správný.

Tabulka 5a – Ověřování hypotézy č. 3

Způsoby profesního vzdělávání	Byla pro Váš profesní rozvoj ve specializaci následující zaměstnání přínosná?										
	ANO (P)	O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² /O	NE (P)	O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² /O	Σ
Kurz	62	61,5	0,5	0,25	0,00407	5	5,5	-0,5	0,25	0,04545	67
IMZ	64	61,5	2,5	6,25	0,10163	3	5,5	-2,5	6,25	1,13636	67
Střelecké soutěže	62	61,5	0,5	0,25	0,00407	5	5,5	-0,5	0,25	0,04545	67
Jiné	58	61,5	-3,5	12,25	0,19919	9	5,5	3,5	12,25	2,22727	67
Σ	246				0,30894	22				3,45455	268

Tabulka 5b – Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 3

Chí-kvadrát:	3,76349
Hladina významnosti:	0,05
Stupně volnosti	3
Kritická hodnota	7,815

V následujících šesti hypotézách jsem srovnával různé motivační faktory pro profesní vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů a zjišťoval jsem, které z nich jsou pro policisty více určující.

První předpoklad se týká získání kvalifikace a zvýšení rekvalifikace.

Stanovíme si tedy věcnou hypotézu.

H₄: „*Předpokládám, že získání kvalifikace je pro profesní vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů stejně významným důvodem jako zvýšení rekvalifikace.*“

Tuto hypotézu převedeme na hypotézy statistické.

H₀: „*Mezi získáním kvalifikace a zvýšením rekvalifikace, jakožto důvody k profesnímu vzdělávání zaměstnanců, není statisticky významný rozdíl.*“

H_A: „*Mezi získáním kvalifikace a zvýšením rekvalifikace, jakožto důvody k profesnímu vzdělávání zaměstnanců, je statisticky významný rozdíl.*“

Výpočtem chí-kvadrátu pro čtyřpolní tabulku jsem vypočítal hodnotu, která je při daných podmínkách (8,4817) a která je větší než kritická hodnota (3,841), a proto přijímám (nemůžu odmítnout) alternativní hypotézu.

Mezi získáním kvalifikace a zvýšením rekvalifikace je statisticky významný rozdíl. Můj předpoklad, že získání kvalifikace je pro profesní vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů stejně významným důvodem jako zvýšení rekvalifikace nebyl správný.

Tabulka 6a – Ověřování hypotézy č. 4

Důvody profesního vzdělávání	Odpovědi		
	ANO	NE	Σ
Získání kvalifikace	29	38	67
Zvýšení rekvalifikace	5	62	67
Σ	34	100	134

Tabulka 6b – Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 4

Chí-kvadrát:	8,48176
Hladina významnosti:	0,05
Stupně volnosti	1
Kritická hodnota	3,841

Následující hypotéza se týká dalších motivačních faktorů k profesnímu vzdělávání, tj. „povinnosti“ a „vlastního zájmu“.

Stanovím si tedy věcnou hypotézu:

H_5 : „*Předpokládám, že je rozdíl mezi tím, jestli se odstřelovači a instruktoři – odstřelovači profesně vzdělávají z povinnosti nebo z vlastního zájmu.*“

Tuto hypotézu převedu na hypotézy statistické:

H_0 : „*Mezi důvody povinnosti a vlastního zájmu není statisticky významný rozdíl.*“

H_A : „*Mezi důvody povinnosti a vlastního zájmu je statisticky významný rozdíl.*“

Vypočítaná hodnota chí-kvadrátu pro čtyřpolní tabulku je (4,0715) a je větší než kritická hodnota (3,841), proto přijímám (nemůžu odmítnout) alternativní hypotézu.

Mezi důvody povinnosti a vlastního zájmu pro účast na profesním vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů je statisticky významný rozdíl.

Můj předpoklad, že je rozdíl mezi tím, jestli se odstřelovači a instruktoři odstřelovači účastní profesního vzdělávání z povinnosti nebo z vlastního zájmu, byl správný.

Tabulka 7a – Ověřování hypotézy č. 5

Důvody profesního vzdělávání	Odpovědi		
	ANO	NE	Σ
Povinnost	9	58	67
Vlastní zájem	22	45	67
Σ	31	103	134

Tabulka 7b – Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 5

Chí-kvadrát:	4,07156
Hladina významnosti:	0,05
Stupně volnosti	1
Kritická hodnota	3,841

Další hypotéza má za cíl porovnat důvody tyto profesního vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů: „získání kvalifikace“ a „vlastní zájem k profesnímu vzdělávání.“

Věcnou hypotézu stanovím následovně:

H_6 : „Předpokládám, že je rozdíl mezi tím, zda se odstřelovači a instruktoři – odstřelovači účastní profesního vzdělávání z důvodu získání kvalifikace nebo z důvodu vlastního zájmu.“

Tuto hypotézu převedu na hypotézy statistické:

H_0 : „Mezi důvody získání kvalifikace a vlastního zájmu není statisticky významný rozdíl.“

H_A : „Mezi důvody získání kvalifikace a vlastního zájmu je statisticky významný rozdíl.“

Vypočítaná hodnota chí-kvadrátu pro čtyřpolní tabulku je při daných podmínkách (1,0690) menší než kritická hodnota (3,841), a proto přijímám (nemůžu odmítnout) nulovou hypotézu.

Mezi důvody získání kvalifikace a vlastního zájmu pro účast na profesním vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů není statisticky významný rozdíl.

Můj předpoklad, že je rozdíl mezi tím, jestli se odstřelovači a instruktoři odstřelovači účastní profesního vzdělávání z důvodu získání kvalifikace nebo z vlastního zájmu, nebyl správný.

Tabulka 8a – Ověřování hypotézy č. 6

Důvody profesního vzdělávání	Odpovědi		
	ANO	NE	Σ
Získání kvalifikace	29	38	67
Vlastní zájem	22	45	67
Σ	51	83	134

Tabulka 8b – Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 6

Chí-kvadrát:	1,06903
Hladina významnosti:	0,05
Stupně volnosti	1
Kritická hodnota	3,841

Pro ověření následující hypotézy, která se zabývá srovnáním důvodu „zvýšení rekvalifikace“ a důvodu „povinnosti“, jsme stanovily tuto věcnou hypotézu:

H_7 : „*Předpokládám, že je rozdíl mezi tím, zda se odstřelovači a instruktoři – odstřelovači účastní profesního vzdělávání z důvodu zvýšení rekvalifikace nebo z důvodu povinnosti.*“

Tuto hypotézu převedu na hypotézy statistické:

H_0 : „*Mezi důvody zvýšení rekvalifikace a povinnosti není statisticky významný rozdíl.*“

H_A : „*Mezi důvody zvýšení rekvalifikace a povinnosti je statisticky významný rozdíl.*“

Vypočítaná hodnota chí-kvadrátu pro čtyřpolní tabulku (0,2835) je menší než kritická hodnota (3,841), a proto přijímám (nemůžu odmítnout) nulovou hypotézu.

Mezi důvody zvýšení rekvalifikace a povinnosti pro účast na profesním vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů není statisticky významný rozdíl.

Můj předpoklad, že je rozdíl mezi tím, jestli se odstřelovači a instruktoři odstřelovači účastní profesního vzdělávání z důvodu zvýšení rekvalifikace nebo z povinnosti, nebyl správný.

Tabulka 9a – Ověřování hypotézy č. 7

Důvody profesního vzdělávání	Odpovědi		
	ANO	NE	Σ
Zvýšení rekvalifikace	5	62	67
Povinnost	9	58	67
Σ	14	120	134

Tabulka 9b – Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 7

Chí-kvadrát:	0,2836
Hladina významnosti:	0,05
Stupně volnosti	1
Kritická hodnota	3,841

K ověření předposlední hypotézy, která se zabývá srovnáním těchto důvodů k účasti na profesním vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů: „získání kvalifikace“ a „povinnosti“, jsem stanovil tuto věcnou hypotézu:

H_8 : „*Předpokládám, že je rozdíl mezi tím, zda se odstřelovači a instruktoři – odstřelovači účastní profesního vzdělávání z důvodu získání kvalifikace nebo z důvodu povinnosti.*“

Tuto hypotézu převedu na hypotézy statistické:

H_0 : „*Mezi důvody získání kvalifikace a povinnosti není statisticky významný rozdíl.*“

H_A : „*Mezi důvody získání kvalifikace a povinnosti je statisticky významný rozdíl.*“

Vypočítaná hodnota chí-kvadrátu pro čtyřpolní tabulku je (6,4176) a je větší než kritická hodnota (3,841), a proto přijímám (nemůžu odmítnout) alternativní hypotézu.

Mezi důvody získání kvalifikace a povinnosti pro účast na profesním vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů je statisticky významný rozdíl.

Můj předpoklad, že je rozdíl mezi tím, jestli se odstřelovači a instruktoři odstřelovači účastní profesního vzdělávání z důvodu získání kvalifikace nebo z povinnosti, byl správný.

Tabulka 10a – Ověřování hypotézy č. 8

Důvody profesního vzdělávání	Odpovědi		
	ANO	NE	Σ
Získání kvalifikace	29	38	67
Povinnost	9	58	67
Σ	38	96	134

Tabulka 10b – Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 8

Chí-kvadrát:	6,41762
Hladina významnosti:	0,05
Stupně volnosti	1
Kritická hodnota	3,841

Poslední hypotéza zkoumá důvody pro profesní vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů: „zvýšení rekvalifikace“ a „vlastní zájem“.

Stanovím si tedy věcnou hypotézu:

H₀: „*Předpokládám, že není rozdíl mezi tím, zda se odstřelovači a instruktoři – odstřelovači účastní profesního vzdělávání z důvodu zvýšení rekvalifikace nebo z důvodu vlastního zájmu.*“

Tuto hypotézu převedu na hypotézy statistické:

H₀: „*Mezi důvody zvýšení rekvalifikace a vlastního zájmu není statisticky významný rozdíl.*“

H_A: „*Mezi důvody zvýšení rekvalifikace a vlastního zájmu je statisticky významný rozdíl.*“

Vypočítaná hodnota chí-kvadrátu pro čtyřpolní tabulku je při daných podmínkách (7,2385) větší než kritická hodnota (3,841), a proto přijímám (nemůžu odmítnout) alternativní hypotézu.

Mezi důvody zvýšení rekvalifikace a vlastního zájmu pro účast na profesním vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů je statisticky významný rozdíl.

Můj předpoklad, že není rozdíl mezi tím, jestli se odstřelovači a instruktoři odstřelovači účastní profesního vzdělávání z důvodu zvýšení rekvalifikace nebo z vlastního zájmu, nebyl správný.

Tabulka 11a – Ověřování hypotézy č. 9

Důvody profesního vzdělávání	Odpovědi		
	ANO	NE	Σ
Zvýšení rekvalifikace	5	62	67
Vlastní zájem	22	45	67
Σ	27	107	134

Tabulka 11b – Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 9

Chí-kvadrát:	7,2385
Hladina významnosti:	0,05
Stupně volnosti	1
Kritická hodnota	3,841

V závěru své práce shrnu poznatky, které jsem získal ověřováním hypotéz. Můžu z nich vyvodit níže uvedené závěry.³¹

- Policisté na pozici „odstřelovač“ se účastní jednotlivých typů profesního vzdělávání v rozdílné míře.
- Policisté na pozici „instruktor - odstřelovač“ se účastní jednotlivých typů profesního vzdělávání v rozdílné míře.
- Všechny formy profesního vzdělávání jsou stejně přínosné.
- Mezi získáním kvalifikace a zvýšením rekvalifikace, *jakožto důvody k profesnímu vzdělávání zaměstnanců*, je statisticky významný rozdíl.
- Mezi důvody povinnosti a vlastního zájmu pro účast na profesním vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů je statisticky významný rozdíl.
- Mezi důvody získání kvalifikace a vlastního zájmu pro účast na profesním vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů není statisticky významný rozdíl.
- Mezi důvody zvýšení rekvalifikace a povinnosti pro účast na profesním vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů není statisticky významný rozdíl.
- Mezi důvody zvýšení rekvalifikace a vlastního zájmu pro účast na profesním vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů je statisticky významný rozdíl.

³¹ Závěry jsou platné pro mnou zkoumaný vzorek.

ZÁVĚR

V teoretické části své práce jsem nastínil současný specifický systém profesního vzdělávání policejních odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů v České republice. Exkurz do této problematiky zahrnuje přehled vývoje a počátky začleňování těchto specialistů v zásahových jednotkách Policie České republiky, spolu s vývojem jejich přiděleného vybavení a vyzbrojení.

Dalším okruhem, kterému jsem se věnoval, byl také samotný proces výběru odstřelovačů a jejich hlavní úkoly, které odstřelovači v rámci své specializace plní. Zmínil jsem zde i základní zákonná ustanovení, která upravují činnost a výkon této specializace alespoň do míry, která byla prezentovatelné v této práci.

Je zde detailněji popsán specifický systém samotného profesního vzdělávání odstřelovačů. Pozornost jsem věnoval stanoveným cílům u jednotlivých forem specifických vzdělávacích programů, konkrétním metodám, které se v průběhu vzdělávání využívají, až po rozdělení na konkrétní formy a specifickou odlišnost těchto zaměstnání.

Dále jsem se v této práci zmínil také o odlišnostech a příslušných kompetencích odstřelovačů, instruktorů – odstřelovačů i lektorů – odstřelovačů z důvodu uceleného přehledu o jednotlivých stupních specializace i v rámci služebního kariérního růstu u Policie České republiky.

Vzhledem k tomu, že jsem také součástí tohoto profesního vzdělávání odstřelovačů, bylo mým záměrem zjistit názory odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů hned v několika oblastech, jež se týkají profesního vzdělávání, kterého se všichni pravidelně účastní.

V empirické části této práce jsem pomocí dotazníkového šetření zmapoval profil absolventa – respondenta, dále pak porovnával nejpřínosnější formy a názory respondentů na konkrétní formy profesního vzdělávání odstřelovačů. Dále jsem se zabýval skutečnými důvody absolventů pro účast na těchto různých formách profesního vzdělávání.

Dotazníkového šetření se na základě konkrétních výsledků zúčastnilo celkem 67 respondentů. Z tohoto celkového počtu získaných odpovědí je zřejmé, že se tohoto šetření zúčastnilo 46 odstřelovačů a 21 instruktorů – odstřelovačů. V oblasti, která se zabývá délkou doby trvání služebního poměru u Policie České republiky, se nejvíce respondentů řadí do kategorie 11 až 15 let, a to 40% z celkového počtu odpovědí.

U otázky, která zjišťovala dobu zařazení ve specializaci odstřelovač, jsem zjistil, že 39% odpovědí poskytli respondenti působící v této specializaci 4 až 6 let.

Taktéž jsem zjišťoval, dobu zařazení ve specializaci instruktor – odstřelovač a vzhledem k získaným odpovědím je patrné, že se dotazníkového šetření zúčastnilo 43% instruktorů – odstřelovačů v kategorii sloužící 4 až 6 let. Ze získaných odpovědí mohu tak potvrdit, že je zapotřebí delší doba ve služebním poměru příslušník policie České republiky, aby se policista mohl stát specialistou odstřelovačem nebo dokonce instruktorem – odstřelovačem.

V oblasti, která se zabývala srovnáváním rozdílné míry účastí na kurzech, střeleckých soutěžích a instrukčně metodických zaměstnáních, odstřelovači nejvíce preferují střelecké soutěže, a to konkrétně 35 získanými odpověďmi v kategorii 4 a více účastí za poslední tři roky. Na druhém místě ve stejné nabízené kategorii odpovědělo 20 respondentů pro účast na instrukčně metodických zaměstnáních. Vzhledem k těmto výsledkům se domnívám, že mezi účastníky – respondenty je rozhodující forma a rozdílnost konkrétních forem profesního vzdělávání. Atraktivita střeleckých soutěží potvrzuje i můj předpoklad, že bude statisticky významný rozdíl mezi mírou účasti na těchto zaměstnáních.

U instruktorů – odstřelovačů dospívám k téměř totožným závěrům. Stejně jako odstřelovači i instruktoři – odstřelovači v první řadě preferují střelecké soutěže, posléze instrukčně metodická zaměstnání a až na třetím místě kurzy.

V návaznosti na výsledky zjišťující míru účasti na konkrétních formách profesního vzdělávání odstřelovačů, jsem dále zjišťoval také přínos těchto forem pro profesní rozvoj pro obě kategorie respondentů. Ze získaných odpovědí a výsledků se potvrdil můj předpoklad, že všechny formy profesního vzdělávání jsou pro účastníky stejně přínosné. Mezi poskytnutými odpověďmi nebyl zjištěn významný statistický rozdíl a mohu se tedy domnívat, že pro odstřelovače a instruktory odstřelovače je celé spektrum různých forem profesního vzdělávání stejně přínosné. Domnívám se, že je to právě z důvodu různorodosti a pokrytí obsáhlé problematiky v této specializaci při těchto zaměstnáních.

V oblasti motivace k účasti na profesním vzdělávání odstřelovačů a instruktorů – odstřelovačů jsem se snažil zjistit, zda výrazně převládá jedna z nabízených možností. Respondenti mohli volit mezi těmito důvody: povinnost, vlastní zájem, získání kvalifikace a zvýšení rekvalifikace. Z dosažených výsledků je zřejmé, že mezi nejdůležitějšími důvody k účasti na profesním vzdělávání odstřelovačů převládá v první fázi získání kvalifikace na pozici odstřelovač nebo instruktor – odstřelovač před povinností a i dalším zvýšením kvalifikace v této specializaci. Mohlo by se zdát, že další vzdělávání pro tyto specialisty není již tak motivující poté, co získali kvalifikaci

k výkonu této specializace, ale věřím že, tomu tak skutečně není. Pro skutečně objektivní zjištění by bylo potřeba zkoumat ještě množství dalších vztahů, které by za pomoci dalších hypotéz bylo možné ověřit.

Při porovnání získání kvalifikace a vlastního zájmu o profesní vzdělávání nebyl nalezen statisticky významný rozdíl a můj předpoklad tímto nebyl správný.

Mezi důvody vlastního zájmu a zvýšení rekvalifikace a povinnosti byl vždy nalezen významný statistický rozdíl, což mě vede k přesvědčení, že pro odstřelovače instruktory – odstřelovače je zařazení do této specializace také koníčkem a spíše posláním než povoláním. Z vlastní zkušenosti mohu říci, že vlastní zájem o tuto problematiku i u mě v době výkonu této specializace převládal a že tato forma motivace je nejvíce znát i na dosahovaných výsledcích každého takto motivovaného jedince.

Na základě závěrů dotazníkového šetření mohu jen stručně podotknout, že výkon služby v této specializaci kromě jiných nároků na tyto specialisty sebou nese neustálou potřebu profesního vzdělávání. Současný systém ve formě, ve které je momentálně nastaven, odpovídá celosvětovým standardům a potřebám. Ale není myslitelné, že by tento systém nebylo třeba stále zdokonalovat a aktualizovat vzhledem k aktuálním potřebám a vývoji, který – ač se to nezdá – je i v této problematice a specializaci nekompromisní a stále jde kupředu.

Přál bych si, aby všem těmto specialistům vydržela chuť do dalšího a nikdy nekončícího procesu profesního vzdělávání, a stejně tak aby má bakalářská práce sloužila jako stručný exkurz do této specializace pro případné uchazeče z řad policistů.

Jedna z možných cest, jak dále využít teoretické poznatky i výsledky empirické části této bakalářské práce, je jejich využití k analýze specifického systému profesního vzdělávání policistů v této specializaci.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

Česká republika. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů*. Praha, 2008, č. 273.

Česká republika. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů a předpisy související. In: *Sbírka zákonů*. Odbor personální MV oddělení metodiky a kontroly Praha: Tiskárna MN ČR, 23. září 2003.

CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. s. 79.

LANGER, I. MUDr. Mgr. *Reforma Policie České republiky: Koncepce celoživotního vzdělávání příslušníků Policie České republiky*. Praha, 2008.

MUŽÍK, J: *Andragogická didaktika*, Praha 1998. Pasch, M., Gardner, tg a kol.: *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*, Praha 1998

NMV č. 37/2013: o vzdělávání v policejních školách a školských zařízeních Ministerstva vnitra a v dalších vzdělávacích zařízeních. In: *nařízení*. Ministerstvo vnitra, 8. července 2013, č. 37.

PRACOVNÍ VERZE. *Příloha č. 1 k Pokynu policejního prezidenta, kterým se upravují podmínky vzdělávání příslušníků Policie České republiky, kterým byla přidělena služební zbraň skupinového vyzbrojení*. Policejní prezidium, 2014.

P2/0022. *SPECIFICKÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM: Kurz pro odstřelovače (základní), (kvalifikační příprava)*. Policie České republiky: Oddělení vzdělávání Policejního prezidia České republiky, 1. února 2014.

STEHLÍK, E. a kolektiv. *URNA: 30 let policejní protiteroristické jednotky*. Mohelnice - Praha: V Ráji, 2011. ISBN 978-80-904588-2-6

P-2/0022. *UČEBNÍ OSNOVY: Specializační kurz pro odbornou přípravu odstřelovačů*. Ministerstvo vnitra České republiky.: Odbor vzdělávání a správy policejního školství MV, 1. 3. 2001. Dostupné z: Č.j.:VO-78/2001

P2/0200. *VZDĚLÁVACÍ PROGRAM: Specializační kurz pro přípravu policistů ve specializaci instruktor - odstřelovač*. Ministerstvo vnitra: Odbor vzdělávání a správy policejního školství, 1. března 2009. Dostupné z: Č.j.: MV-12568-2/VO-2009

Základní kurz lektorských dovedností: Pedagogika. Vyšší policejní škola MV v Brně.

ZPPP 217/2008: kterým se upravuje činnost zásahových jednotek. In: *Č. j. PPR-26974-2/ČJ-2008-99UP*. Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky, 2008.

SEZNAM ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
AF	Postoje
AN	Analýza
AP	Aplikace
AU	Automatizace
Čl.	Článek
ČR	Česká republika
ČSSR	Československá socialistická republika
EKIS II	Elektronický informační systém
HZS	Hasičský záchranný sbor
ICP	Inspektorát cizinecké Policie
ML	Mezinárodní letiště
IMZ	Instrukčně metodické zaměstnání
MV	Ministerstvo vnitra
NMV	Nařízení ministra vnitra
OS	Ochranná služba
OV PP	Oddělení vzdělávání policejního prezidia
PČR	Policie České republiky
PO	Pochopení
R ŘSCP	Rozkaz ředitele ředitelství cizinecké Policie
ŘSCP	Ředitelství služby cizinecké Policie
SNB	Sbor národní bezpečnosti
ŠVP	Školní vzdělávací program
ÚOÚČ	Útvar ochrany ústavních činitelů
ÚRN	Útvar rychlého nasazení
ÚZU	Útvar zvláštního určení
ÚOP	Útvar ochrany Prezidenta
VPŠ a SPŠ	Vyšší policejní škola a Střední policejní škola
ZJ	Zásahová jednotka
ZPPP	Závazný pokyn policejního prezidenta
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ a TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Rekognoskace prostředí před plánovanou bezpečnostní akcí.....	09
Obrázek 2: Československá odstřelovací puška vz. 54	12
Obrázek 3: Model SAKO TRG 22.....	19
Obrázek 4: Hejkal.....	21
Obrázek 5: Schéma profesního vzdělávání odstřelovačů	29
Obrázek 6: Policejní střelecká soutěž odstřelovačů.....	38
Obrázek 7: Vojenský odstřelovač na stanovišti - před střelbou.....	39
Obrázek 8: Střelecký test na pancéřované vozidlo	40

Seznam grafů

Graf 1: Složení respondentů podle doby trvání služebního poměru u PČR.	45
Graf 2: Složení respondentů podle doby zařazení ve specializaci odstřelovač. ...	46
Graf 3: Složení respondentů podle doby zařazení ve specializaci instruktor.....	47

Seznam tabulek

Tabulka 1: Profil absolventa	25
Tabulka 2: Metody výuky.....	26
Tabulka 3a: Ověřování hypotézy č. 1	49
Tabulka 3b: Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 1.....	49
Tabulka 4a: Ověřování hypotézy č. 2	51
Tabulka 4b: Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 2.....	51
Tabulka 5a: Ověřování hypotézy č. 3	52
Tabulka 5b: Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 3.....	52
Tabulka 6a: Ověřování hypotézy č. 4	53
Tabulka 6b: Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 4.....	53
Tabulka 7a: Ověřování hypotézy č. 5	54
Tabulka 7b: Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 5.....	54
Tabulka 8a: Ověřování hypotézy č. 6	55
Tabulka 8b: Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 6.....	55
Tabulka 9a: Ověřování hypotézy č. 7	56
Tabulka 9b: Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 7.....	56

Tabulka 10a: Ověřování hypotézy č. 8	57
Tabulka 10b: Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 8.....	57
Tabulka 11a: Ověřování hypotézy č. 9	58
Tabulka 11b: Kritická hodnota chí-kvadrátu pro hypotézu č. 9.....	58

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Dotazník	I
Příloha B - Schéma profesního vzdělávání odstřelovačů.....	II

PŘÍLOHY

Příloha A – Dotazník

Vážený kolegové,

jmenuji se Zdeněk Stejskal a jsem studentem Pedagogické fakulty Univerzity Jana Amose Komenského v Praze, obor Pedagogika – Vzdělávání dospělých.

Obracím se na Vás s žádostí o vyplnění tohoto dotazníku, který bude využit ke zpracování mé bakalářské práce pod názvem: Specifický systém a metody profesního vzdělávání policistů zařazených ve specializaci odstřelovač v ČR.

Cílem této práce je zjistit od respondentů aktuální profil účastníků těchto organizovaných zaměstnání a také Váš názor na dosavadní profesní systém vzdělávání ve vaší specializaci.

Dotazník je zcela anonymní a dobrovolný, jeho výsledky budou použity pouze ke zpracování praktické části mé bakalářské práce a nebudou nikde jinde zveřejněny. V případě, že nebudete chtít odpovědět na některou z otázek, tak tuto nechte bez odpovědi.

Děkuji Vám za čas, ochotu a kolegiální, kterou jste věnoval(a) vyplnění tohoto dotazníku.

Zdeněk Stejskal

1. Kolik let jste ve služebním poměru u PČR?

- 1 až 5
- 6 až 10
- 11 až 15
- 16 a více

2. Kolik let jste zařazen ve specializaci odstřelovač?

- 1 až 3
- 4 až 6
- 7 až 9
- 10 a více

3. Kolik let jste zařazen ve specializaci instruktor - odstřelovač?

- 1 až 3
- 4 až 6
- 7 až 9
- 10 a více

4. Kolikrát jste se ve specializaci odstřelovač zúčastnil za poslední 3 roky kurzů?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 a vícekrát

5. Kolikrát jste se ve specializaci odstřelovač zúčastnil za poslední 3 roky instrukčně metodických zaměstnání (IMZ)?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 a vícekrát

6. Kolikrát jste se ve specializaci odstřelovač zúčastnil za poslední 3 roky střeleckých soutěží?

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 a vícekrát

7. Kolikrát jste se ve specializaci instruktor - odstřelovač zúčastnil za poslední 3 roky kurzů?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 a vícekrát

8. Kolikrát jste se ve specializaci instruktor - odstřelovač zúčastnil za poslední 3 roky instrukčně metodických zaměstnání (IMZ)?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 a vícekrát

9. Kolikrát jste se ve specializaci instruktor - odstřelovač zúčastnil za poslední 3 roky střeleckých soutěží?

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 a vícekrát

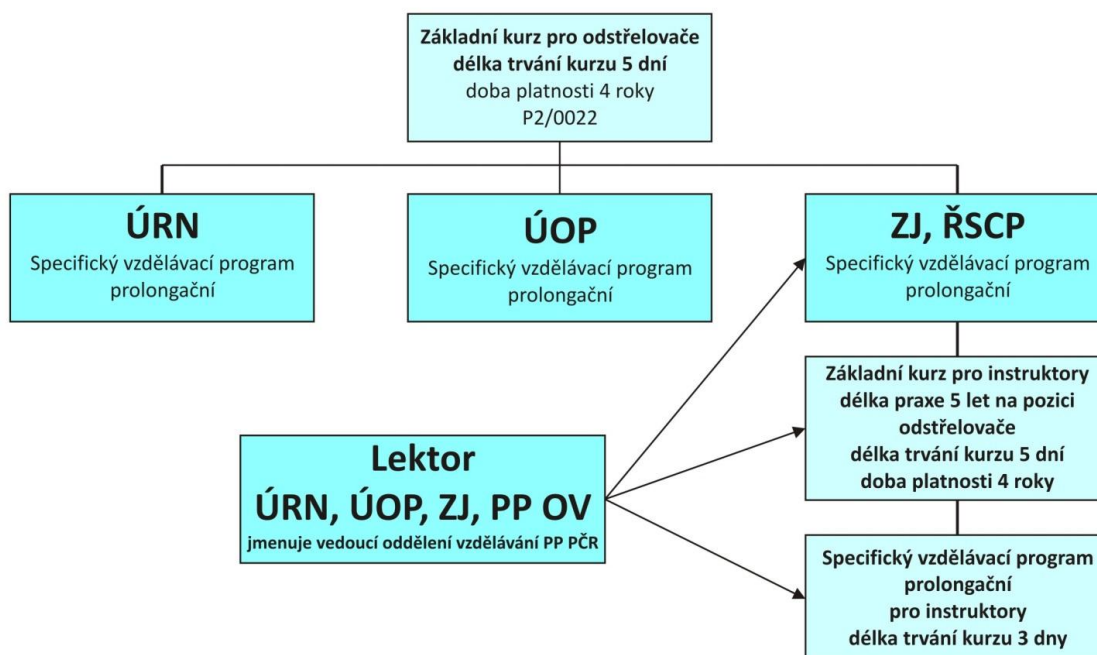
10. Byla pro Váš profesní rozvoj ve specializaci následující zaměstnání přínosná? (jiným zaměstnáním jsou myšleny střelecké testy, semináře, workshopy atd.)

	Rozhodně ANO	ANO	asi ANO	asi NE	NE	rozhodně NE
Kurz	☐	☐	☐	☐	☐	☐
IMZ	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Střelecké soutěže	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jiné	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Jaký je Váš hlavní důvod profesního vzdělávání ve Vaší specializaci?

- Zvýšení kvalifikace
- Rekvalifikace
- Povinnost
- Vlastní zájem
- Jiné:

Příloha B – Schéma profesního vzdělávání odstřelovačů

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Zdeněk Stejskal

Obor: Vzdělávání dospělých

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Specifický systém a metody profesního vzdělávání policistů zařazených ve specializaci odstřelovač ČR

Rok: 2014

Počet stran textu bez příloh: 62

Celkový počet stran příloh: 4

Počet titulů českých použitých zdrojů: 13

Vedoucí práce: RNDr. Jiřina Hofmanová, Ph.D.